

HIJ IS VERREZEN!

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088

V. U. : A. VAN DER SCHRAELEN, DRIESHEIDE 45, B-2980 ZOERSEL

NR. 109 / JANUARI-FEBRUARI 2021

AFGIFTEKANTOOR : ANTWERPEN X

« IN U DE EENHEID »

HET EINDE VAN HET GROTE SCHISMA

IN het Derde Geheim van Fatima, dat in juni 2000 door het Vaticaan bekendgemaakt werd, lezen we op het einde van de tekst :

« *Verschillende andere bisschoppen, priesters, geestelijken en zusters beklommen een steile berg, waar zich op de top een groot kruis bevond uit ruwe stammen als van kurkeiken met schors. Alvorens daar aan te komen, ging de H. Vader door een grote stad die voor de helft verwoest was. Half bevend, met wankelende tred, door pijn en verdriet neergeslagen, bad hij voor de zielen van de lijken die hij op zijn weg ontmoette. Boven op de berg aangekomen knielde hij neer aan de voet van het grote kruis. Daar werd hij door een groep soldaten, die met vuurwapens en met pijlen op hem schoten, gedood. Precies zo stierven één na één de bisschoppen, priesters, geestelijken en zusters en verschillende leken, mannen en vrouwen van uiteenlopende standen en posities. Onder de beide armen van het kruis stonden twee engelen, ieder met een kristallen schenkan in de hand. Daarin verzamelden zij het bloed van de martelaren en daarmee besprenkelden zij de zielen die naderden tot God.* »

Op 13 juni 1917 had Onze-Lieve-Vrouw aan Lucia, die haar vroeg hen alle drie mee te nemen

naar de Hemel, geantwoord : « *Ja, Jacinta en Francisco zal ik weldra komen halen, maar jij, Lucia, jij zal hier nog een tijd moeten blijven. Jezus wil zich van jou bedienen om mij te doen kennen en beminnen. Hij wil in de wereld de devotie tot mijn Onbevlekt Hart instellen. Aan wie deze devotie ter harte neemt,*

beloof ik de redding ; die zielen zullen door God bemind worden, als bloemen die door mij zijn geplaatst om zijn troon te versieren. »

De twee engelen in het Derde Geheim zijn dus als het ware de "tuiniers" van de H. Maagd : ze begieten haar « bloemen » met het bloed van de martelaren.

« In het Boek van de Apocalyps zijn er onder de zeven engelen die belast zijn met het uitgieten over de wereld van "de zeven schalen van Gods gramschap" twee die hun schaal gaan uitgieten over de wateren. De ene giet haar uit over de zee : "Toen werd ze bloed, als dat van een dode ; en elk levend wezen in de zee kwam om." De andere giet zijn schaal uit over de rivieren en de bronnen : "Toen veranderden deze in bloed. En ik hoorde de engel der wateren zeggen : "Rechvaardig zij Gij, de Heilige, die zijt en die waart, omdat Gij zulke oordelen velt. Want ze hebben het bloed van heiligen en profeten vergoten, het is dus bloed dat Gij hen hebt doen drinken, ze verdienen het !" (Ap 16, 1-6).

« FATIMSKAJA »,
« de Moeder Gods van Fatima ».

Een katholieke geestelijke en een orthodoxe iconenschilder realiseerden samen deze prachtige icoon van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima. De H. Maagd houdt een met doornen omgeven medaillon vast dat haar Onbevlekt Hart verbeeldt en waarin *Serditse*, « Hart », geschreven staat ; omdat iconenschilders zeer terughoudend zijn om een echt hart weer te geven, werd voor deze oplossing gekozen. Links lezen we in grote letters : *Toboju edinstvo*, « In u de eenheid ».

« In Fatima verandert deze liturgie van de rechtvaardigheid in liturgie van barmhartigheid. Het bloed van de martelaren roept niet meer op tot wraak zoals in het visioen van Sint-Jan ; het wordt veeleer bron van genade en barmhartigheid... voor hen die zelf hun bloed vergoten hebben ! Zo ziet de triomf eruit van het Onbevlekt Hart van Maria, ons aller Moeder, voor altijd ! » (broeder Bruno van Jezus-Maria, CRC nr. 368, juni-juli 2000).

Maar waarom twee schenkkannen ?

« Volgens het visioen van het Geheim geeft het bloed van de martelaren aanleiding tot een besprenkeling van **de zielen die naderen tot God**, zoals eertijds het geval was met het bloed van stieren en bokken dat in het Oude Testament geofferd werd tot uitboeting van de zonde, en zoals in het Nieuwe Testament het kostbaar Bloed van Jezus vergoten werd op het Kruis en daarna in de kelk tijdens het H. Misoffer. Maar in het visioen van 13 juli 1917 – het Derde Geheim – zijn dat misoffer en zijn goddelijk Slachtoffer volkomen afwezig, alsof de mis afgeschaft is doordat alle priesters en bisschoppen na de dood van de Bisschop in het Wit gekleed omgekomen zijn. Er zijn geen priesters meer om het brood en de wijn te conscreren, hoe kan dat ?

« De communie die de herdertjes in de herfst van 1916 ontvingen uit de handen van de engel van de Eucharistie liet die verdwijning van het priesterambt al voorzien. De engel had nog een kelk vast met erboven een geconsacreerde Hostie waaruit het kostbaar Bloed vloeide. Maar het Derde Geheim kondigt een vreselijke tijd aan waarin er geen priesters meer zullen zijn, geen kelk, geen geconsacreerde Hostie *en dus geen H. Misoffer meer*. Het is daarom dat **het grote kruis op de top van de steile berg** bestaat uit **ruwe stammen** en naakt is : geen Christus die op dat kruis vastgemaakt is en geen priester, maar twee engelen die **een kristallen schenkan** in de hand houden...

« Die engelen verzamelen het bloed van de martelaren om het uit te delen aan de christenen die op deze nieuwe manier communiceren. De twee engelen staan **onder de beide armen van het Kruis**, geopende armen die heel de wereld willen omarmen : het Oosten en het Westen. De engel van Portugal voor het Westen en de engel van Rusland voor het Oosten putten uit het bloed van de martelaren de goddelijke genade van een waarachtige « eenwording » van de Kerk. Eindelijk zal zij opnieuw met haar twee « longen » kunnen ademen, **besprenkeld** met dit nieuwe bloed, voor de redding van de wereld » (abbé Georges de Nantes, CRC nr. 369, augustus 2000).

DE MOEDER GODS VAN FATIMA

Pater Alejandro Burgos, een priester uit de Spaanse stad Valladolid, bood zich in 2002 aan om naar Rusland te gaan en daar de katholieken van de Latijnse zowel als de Oosterse ritus – samen amper 1 % van de bevolking – te ondersteunen. Hij kreeg toelating van zijn bisschop en leeft sindsdien

als *otets* (“vader”) *Aleksandr* in Sint-Petersburg. In datzelfde jaar kreeg de geestelijke de ingeving om een icoon te vervaardigen van de H. Maagd van Fatima. Op zijn blog schreef hij in 2005 :

« De grote eenheid die er bestaat tussen de boodschap van Fatima en Rusland heeft er al veel mensen toe gebracht om op verschillende manieren bij te dragen tot de verspreiding van deze mariale devotie in dit land. De icoon die ik vervaardigd heb, is een symbool dat de voorkeur van Onze-Lieve-Vrouw voor Rusland wil versterken. Zij toonde haar liefde heel in het bijzonder in de verschijningen van Fatima op 13 juli 1917 en van Tuy in juni 1929, toen zij sprak over de toekomst van Rusland als verspreider van dwalingen en vervolger van de Kerk in de 20ste eeuw, maar ook over de bekering van het land wanneer de Paus Rusland zou toewijden aan haar Onbevlekt Hart.

« We moeten er ons bewust van zijn dat omwille van deze verschijningen miljoenen mensen decennia lang voor Rusland gebeden hebben en dat er in de hele wereld een sterke stroming op gang gekomen is van liefde en gebed voor dit land. In dat opzicht kan de icoon er ook toe bijdragen dat Rusland zijn grote schuld van dankbaarheid aan de Maagd van Fatima terugbetaalt. » Hoe ? Door het katholiek geloof te omarmen !

Hij zond een brief naar zuster Lucia in haar klooster van Coïmbra met de vraag of zij zijn project goedkeurde (zij was toen nog in leven). De overste liet hem weten dat hij mocht doorgaan. Vader Aleksandr vroeg daarop de medewerking van een gespecialiseerd iconenschilder, Ivan Lvovitsj, en samen gingen zij aan het werk.

Gedurende de twee jaar dat aan het kunstwerk gearbeid werd, zond de pater regelmatig foto's van de evolutie ervan naar zuster Lucia. De overste toonde die aan de zieneres en schreef terug : « We houden ervan », wat de monnik interpreteerde als een aanmoediging van zuster Lucia. « *Hoe dan ook, om er zeker van te zijn dat mijn interpretatie juist was, schreef ik na de dood van zuster Lucia [op 13 februari 2005] naar de priorin van Coïmbra met de vraag : “Mag ik zeggen dat zuster Lucia de icoon mooi vond ?” Het antwoord op de vraag was bevestigend : zuster Lucia zag de icoon, waardeerde het werk en hield van wat ze ervan gerealiseerd zag. Jammer genoeg overleed ze vooraleer ze de afgewerkte icoon kon zien.* »

De icoon werd plechtig geïnstalleerd in de katholieke parochie van Sint-Jan de Doper in Tsarskoje Selo bij Sint-Petersburg, in afwachting van de oprichting van een eigen heiligdom voor de H. Maagd van Fatima.

Rusland dat zich bekeert tot het Rooms-katholiek geloof, Oost en West die één worden in dezelfde godsdienst : wat een enthousiasmerend toekomstvisioen ! Wij bidden u, Maria : maak dat de H. Vader eindelijk aan uw wil gehoorzaamt en Rusland toewijdt aan uw Onbevlekt Hart !

DE WAARHEID OVER MEDJUGORJE

TELKENS als er sprake is van een verschijning, moeten de twee mogelijkheden van een goddelijk mirakel of een satanische begoocheling ernstig onder ogen gezien worden. Het is dus van primordiaal belang om de feiten in alle objectiviteit vast te stellen, wat we in het eerste deel van deze studie hebben proberen te doen [zie *NAAR EEN ERKENNING VAN MEDJUGORJE ?* in *HIJ IS VERREZEN !* nr. 108 van november-december 2020]. Nu moeten we ze analyseren in het licht van het geloof en de katholieke moraal. Pas nadien volgt het onderzoek van de vruchten van de verschijningen, als de theologische analyse gunstig is. In geen enkel geval kunnen deze vruchten goed gemaakt worden door feiten en boodschappen die te maken hebben met de duivel.

DE GOSPA IS KETTERS

Het is niet de Maagd Maria die in Medjugorje verschijnt, maar Satan. Dat blijkt uit zeer veel uitspraken van de Gospa die bol staan van dubbelzinnigheden, dwalingen en regelrechte ketterijen.

OVER ONZE HEER JEZUS CHRISTUS

Vicka noteert in haar dagboek op 27 juli en 22 augustus 1981 dat de Gospa hen Jezus heeft getoond en heeft verklaard: « *Mijn lieve engelen, ik zend jullie mijn zoon Jezus die gefolterd werd voor zijn geloof.* » Het strookt niet met de rechtzinnige katholieke leer te zeggen dat Jezus « het geloof bezat », want dat is een specifieke deugd van hen die streven naar het hemels gelukzalig visioen maar er nog niet van genieten, terwijl Jezus als Zoon van God heel zijn aards leven van dat visioen genoten heeft. En beweren dat Hij « voor zijn geloof gefolterd werd » komt er op neer van Onze Heer Jezus Christus een doodgewone mens te maken. Nooit heeft Onze-Lieve-Vrouw een leer die zo tegengesteld is aan de katholieke waarheid kunnen onderwijzen. In werkelijkheid heeft Christus zijn leven gegeven op het moment en op de wijze dat Hij het zelf wou, om ons te verlossen en om te getuigen van zijn goddelijke afkomst.

OVER DE VERRIJZENIS VAN HET VLEES EN DE HEL

De boodschap van 24 juli 1982 is van een

vreemde dubbelzinnigheid: « *Het lichaam, dat uit de aarde voortkomt, vergaat na de dood; het zal nooit nog herleven. De mens krijgt een verheerlijkt lichaam.* » Zeggen dat de mens een verheerlijkt lichaam krijgt, betekent dat er een breuk is tussen het aards en het hemels lichaam. Het is nochtans een kapitaal punt van het dogma van de verrijzenis van het vlees te stellen dat er een mysterieuze maar zeer reële continuïteit is tussen de toestand van ons lichaam hier op aarde en de transfiguratie ervan in de Hemel.

Nachtelijke massabijeenkomst bij de kerk van Medjugorje.

In de boodschap van 25 juli 1982 zegt de Gospa: « *God laat zijn kinderen toe te lijden in de hel, ten gevolge van het feit dat zij ernstige, onvergeeflijke fouten begaan hebben* »... alsof de veroordeelden in de hel nog kinderen van God kunnen genoemd worden. In haar verslag aan pater Vlasic voegt Mirjana daar nog een onwaarschijnlijke bedenking

aan toe: in de hel « *beginnen de mensen zich comfortabel te voelen.* »

OVER DE OECUMENE

Op 1 oktober 1981 bezorgde iemand aan de zieners volgende vraag: « *Zijn alle godsdiensten goed?* » Antwoord van de verschijning: « *Alle godsdiensten zijn gelijk voor God.* » Dit antwoord betekent dat alle godsdiensten dus hetzelfde waarheidsgehalte en dezelfde waarde hebben. Die bewering is uiteraard vals, want ze komt er op neer te zeggen dat er geen goddelijke Kerk meer bestaat, enige Bruid van de mens geworden Zoon van God.

Sommige verdedigers van Medjugorje werpen op dat het antwoord van de Gospa anders kan uitgelegd worden: zij wil zeggen dat alle mensen, ongeacht hun geloof, gelijk zijn voor God. Dat is wat Vicka verteld heeft aan abbé Laurentin op 24 juni 1987 (zes jaar na het antwoord van de Gospa!): « *De Gospa heeft me gezegd dat alle godsdiensten gelijk zijn voor God, dat wil zeggen dat alle mensen gelijk zijn voor God en dat niet God verantwoordelijk is voor de verdeeldheid, maar de mensen.* » Die uitleg is echter ook verkeerd: alle mensen zijn zeker geroepen om adoptiefkinderen van de Vader te wor-

den, maar dat wordt men alleen door het doopsel (in het water, in het bloed of door het doopsel van begeerte). Zij die resoluut de partij van de duivel kiezen tegen God, door te weigeren binnen te gaan in de ware Kerk, zijn kinderen van de duivel, geen kinderen van de Maagd Maria.

Op 1 oktober 1981 gebruikte de Gospa een verleidelijk maar bedrieglijk beeld: « **God leidt alle godsdiensten zoals een koning zijn onderdanen door middel van zijn ministers.** » Dat betekent dat zij onrechtmatig een goddelijk gezag toekent aan de louter menselijke leiders van de andere religies en daardoor ook de wettige herders van de katholieke Kerk naar beneden haalt. Dat is helemaal niet katholiek.

« *Bestaan er verschillen tussen hen die tot verschillende Kerken of gemeenschappen behoren?* » vroeg men aan de zieners. Neen, antwoordde de Gospa, maar « **de kracht van de H. Geest is niet even sterk in alle Kerken. [...] Alle gelovigen bidden niet op dezelfde manier.** » Dat komt er op neer dat alle godsdiensten gelijk zijn en allemaal tot het heil leiden, maar dat ze niet allemaal even efficiënt zijn. Voor de Gospa is er dus geen verschil ten gronde tussen de religies, maar enkel een gradueel verschil. De goede God zou alle religies gebruiken om de zielen tot Hem te voeren. « **Ik zie dat de mensen zich ook kunnen redden door hun eigen godsdienst goed te pratikeren, als ze hem ernstig beleven** », verduidelijkt zij op 18 januari 1985. Dat is een ketterij: men kan, onder bepaalde voorwaarden, tot een andere godsdienst behoren en gered worden, maar men wordt zeker niet gered door zijn valse godsdienst.

In 1982 heeft de Gospa nog een andere dwaling verkondigd: « **Jullie zijn het die verdeeldheid op de aarde gebracht hebben. De moslims en de orthodoxen zijn net als de katholieken gelijk in de ogen van mijn Zoon en van mij, want jullie zijn allemaal mijn kinderen.** » Het zijn niet de katholieken die de verdeeldheid gezocht hebben; Jezus heeft dat zelf gewild: « **Wie niet met Mij is, is tegen Mij** » (Lc 11, 23). De goede God roept weliswaar alle mensen op om verenigd te blijven in de schoot van de katholieke Kerk, maar dat neemt niet weg dat Hij bevolen heeft diegenen die een nieuw Evangelie prediken uit de Kerk te verwijderen (Ga 1). « **Niet de vrede, maar het zwaard ben ik komen brengen** » (Mt 10, 34).

OVER MARIA MIDDELAIRES

In zijn boek *THE APPARITIONS OF OUR LADY AT MEDJUGORJE* (1984) merkt pater Kraljevic op: « Veel pelgrims die naar Medjugorje komen, vragen aan de zieners om tot de H. Maagd te bidden opdat zij een familielid of een goede vriend zou genezen. De betekenis van alle antwoorden die de Gospa aan de zieners geeft, is deze: "Ik zelf kan jullie niet genezen. Alleen God kan genezen. Bid, ik zal met jullie meebidden. Ik ben God niet. Ik heb behoefte aan jullie gebeden en offers om mij te helpen." » De verschijning hamert dus op het feit dat zij niet alles kan verkrijgen, dat haar macht beperkt is. Op 8 februari 1982 in verband met een zieke: « **Hij moet bidden. Ik zal hem helpen in de mate dat het in**

mijn macht ligt. » Op 29 augustus 1982: « **Ik kan niets doen zonder de hulp van God. Ook ik moet bidden juist zoals jullie.** » Twee dagen later: « **Ik beschik niet over alle genaden. Ik verkrijg van God wat ik bekom door het gebed.** » En op 4 september: « **Jezus geeft er de voorkeur aan dat jullie zich rechtstreeks tot Hem richten, eerder dan via een tussenpersoon.** »

Iedereen zal moeten toegeven dat al deze zinnen van de Gospa in volkomen tegenspraak zijn met de katholieke leer over Maria als Middelaire van alle genaden. Het verschil is ook totaal met de erkende mariale openbaringen zoals die van Lourdes en Fatima.

HET RIJK VAN DE LEUGEN

Iedereen liegt in Medjugorje. Vanaf het begin heeft de Gospa gelogen door op 30 juni 1981 zonder enige dubbelzinnigheid aan te kondigen dat ze nog slechts driemaal zou verschijnen. Ze heeft gelogen toen ze bij herhaling een « **groot teken** » beloofde voor een nabij moment. Het polshorloge dat vreemd deed, was uiteraard dat beloofde teken niet. Telkens als de jongeren hun vraag opnieuw stelden, antwoordde de Gospa niet op een open manier. Tussen de maanden juni en september 1981 beloofde zij een teken voor « **weldra** », « **binnen afzienbare tijd** », « **nog wat geduld** ». De zieners waren er zo van overtuigd dat pater Zovko het grote teken aan de massa aankondigde voor de Tenhemelopneming 1981. Maar er gebeurde niets. Begin september veranderde de Gospa van houding: ze zou het teken geven *als* de mensen zich bekeerden. Op 10 september beloofde zij het voor « **binnen een dag of twee** », daarna kondigde ze het aan voor 8 december, dan voor Kerstmis, tenslotte voor Nieuwjaar 1982.

Het grote teken kwam nooit. We wachten er nog altijd op. De voorstanders van Medjugorje zeggen dat de talrijke bekeringen het aangekondigde teken zijn, maar dat argument gaat niet op, want op 31 augustus 1982 verklaarde de Gospa uitdrukkelijk: « **Het grote teken werd toegestaan. Het zal verschijnen los van de bekering van de mensen.** »

Ook de zieners zijn leugenaars. De bisschop, Mgr. Zanic, « bevestigt dat hij alle zieners betrappt heeft op leugens. » Mirjana en Ivanka hebben vanaf het begin gelogen over de reden van hun wandeling op 24 juni; daarna hebben ze de ware toedracht opgebiecht aan Mgr. Zanic, om ze vervolgens koppig te ontkennen tegenover abbé Laurentin... Vicka loog op 14 januari 1985. Toen de zieners in extase waren, stak een zekere Jean-Louis Martin bij verrassing twee vingers uit in de richting van Vicka's ogen, waarop die haar hoofd naar achteren wierp (er bestaat een video-opname van): bewijs dat zij, anders dan ze beweerden, vatbaar waren voor externe stimulansen. De zieneres kwam toen met de uitleg dat het gebaar van de Fransman was samengevallen met het moment waarop zij meende « **dat de Maagd het Kindje Jezus uit haar armen liet vallen** »!

Vicka was ook niet eerlijk in verband met haar dagboeken waarin zij over de verschijningen schreef.

Eerst ontkende zij tegenover Mgr. Zanic het bestaan ervan, daarna weigerde ze de dagboeken aan hem te geven. Ze ging zelfs zover te beweren : « *Niemand zegt heel de tijd wat hij denkt. Iedereen aanvaardt als een verworvenheid dat men af en toe mag liegen...* »

Ook pater Zovko, de eerste pastoor van de parochie, is een leugenaar. Het volstaat zijn conferentie tot de bedevaarders van 12 april 1988 te lezen, waarin hij de eerste verschijningen verhaalt : hij reconstrueert de feiten zoals het hem uitkomt, vindt boodschappen uit waarover de zieners nooit gesproken hebben, belastert zijn bisschop en liegt over zijn eigen houding, die wij nochtans goed kennen door de opname van zijn ondervragingen.

Tenslotte liegen ook de propagandisten van Medjugorje, abbé Laurentin op kop. Hij zegt dat hij de opnamen van de eerste ondervragingen van de zieners kent en gebruikt. Zo schrijft hij dat op 30 juni 1981 « Mirjana dacht te begrijpen dat de Maagd nog maar drie dagen zou terugkomen. Maar dat was slechts haar interpretatie. » Een leugen : toen pater Sivric enkele jaren later de integrale tekst van de ondervragingen publiceerde, kon men vaststellen dat de Gospa zélf het aantal keren dat ze nog zou verschijnen had gepreciseerd ; Mirjana had slechts herhaald wat de Gospa zei. Omdat de boodschap van de “Maagd” van zo’n teleurstellende armoede was, permitteerde Laurentin zich bovendien om haar bijkomende woorden in de mond te leggen. Zo laat hij haar zeggen : « *Vervul nederig jullie plicht van mens en christen om je de Hemel waardig te tonen.* » Pure fantasie !

DE GOSPA, REBELS ALS EEN DUIVEL

Mgr. Zanic heeft vaak herhaald dat de verschijning onmogelijk de H. Maagd kon zijn vermits zij haar onvoorwaardelijke steun uitsprak aan de franciscanen die ontheven waren uit hun ambt wegens ongehoorzaamheid aan de plaatselijke bisschop. Volgens hem was deze affaire « een doorslaggevend argument in de beoordeling van Medjugorje ».

Wat men *het geval Herzegovina* noemt, is inderdaad een kapitaal element van het dossier. Al lang voor de verschijningen bestond er een conflict tussen de bisschop van Mostar en de franciscanen. Die laatsten genieten in Bosnië-Herzegovina een grote faam, want tijdens de Turkse invasie van de 15de eeuw bleef de franciscaanse geestelijkheid op heldhaftige wijze aanwezig te midden van de bevolking en de vervolgingen, terwijl de seculiere clerus vluchtte. Toen de Turken op het einde van de 19de eeuw afdropen, nam die clerus geleidelijk terug zijn plaats in, op bevel van Rome, met als gevolg een steeds giftiger rivaliteit tussen hen en de franciscanen, die gesteund werden door het volk.

In 1971 telde het bisdom Mostar 200.000 Kroatische katholieken, van wie er 160.000 geestelijk bestuurd werden door de franciscanen. In de lijn van een normalisering werkte Rome aan een herverdeling van de parochies, terwijl het zijn best deed een open conflict te vermijden. Maar de franciscanen beriepen zich op het volk Gods en voerden openlijk oppositie tegen de bisschop ; sommige parochies verwierpen

Mirjana Soldo-Dragicevic in 2019. De zienster had dagelijkse verschijningen tot 25 december 1982. Sindsdien verschijnt de Gospa haar op de tweede dag van elke maand en op haar verjaardag, 18 maart. In 2020 had de verschijning uitzonderlijk bij Mirjana thuis plaats, vanwege het coronavirus !

zelfs de priesters die de bisschop benoemd had. Rome had geen andere keus, met de goedkeuring van de generaal-overste van de orde, dan de afzetting van heel de bestuursploeg van de franciscaanse provincie. De helft van de volgelingen van de Poverello begreep de noodzaak van de maatregel, de andere helft rebelleerde. De generaal-overste was zo wijs een provinciaal te benoemen die gehoorzaam was aan Rome en met wie Mgr. Zanic kon samenwerken.

In september 1980 vroeg de bisschop aan de franciscanen van Mostar om drie vierden van het grondgebied waar zij werkzaam waren af te staan. Veel parochianen weigerden deze beslissing en steunden de opstandige franciscanen, die verder gingen met hen de sacramenten toe te dienen op de plaatsen waar zij geen jurisdictie meer hadden. Leaders van de rebellie waren de paters Ivan Prusina en Ivica Vego, beiden onderpastoor. In april 1981 – drie maanden voor de verschijningen – gaf Rome hen het bevel Mostar te verlaten. Maar met de steun van opstandige medebroeders bleven zij in de stad en deden gewoon voort. Dreiging met suspensie *a divinis* leverde niets op. Op 9 december werden Mgr. Zanic en de overste van de franciscanen bij Joannes-Paulus II geroepen, die opdracht gaf de voorziene sancties toe te passen.

Toen hij vernam wat hem boven het hoofd hing, vroeg pater Vego het advies van de Gospa. Vicka gaf het hem op 19 december : « **De grootste schuldige aan de onrust is bisschop Zanic.** » Vego is niet schuldig, hij moet in Mostar blijven en niet weggaan. Begin januari hernam de Gospa : « **Als men de paters Vego en Prusina uit hun orde stoot, dan moeten zij daar fier op zijn !** » En : « **De bisschop zal gestraft worden.** »

Op 14 januari meldden de zieners zich op het bisdom. « *Wat heeft de Gospa je gezegd ?* » vroeg

de bisschop aan Vicka. « *Dat weet ik niet.* » Alweer een leugen! Mgr. Zanic: « *Ik heb horen zeggen dat je een boodschap hebt voor de twee onderpastoors.* » – « *Welke onderpastoors?* »

Op 29 januari sprak de generaal-overste de suspensie uit en ontsloeg Vego en Prusina van hun geloften. Maar geruggesteund door de Gospa zetten zij hun onwettig dienstwerk in Mostar zonder verpinken verder... De verschijning verklaarde nog minstens dertien keer dat zij onschuldig waren en dat de bisschop ongelijk had. « **Het zijn goede priesters. Ik zie geen fout in hen** » (april 1982). Merken we hierbij nog op dat pater Vego in 1989 een relatie begon met een religieuze uit Medjugorje, zuster Leopolda: een nieuwe kaakslag voor Vicka, die hem met passie verdedigd had, en voor de Gospa, die zich garant gesteld had voor zijn voorbeeldige levenswandel.

ZIJ ZEGT « VREDE », MAAR VOERT OORLOG

In september 1981 zei Vicka tot de Italiaanse journalist Gianfranco Fagivoli: « *De Gospa belooft vrede en vrijheid voor de mensen van heel de wereld, ongeacht hun geloof. Zij beveelt de vrede en de universele broederlijkheid aan. Zij herhaalt op overtuigende toon: "Mir! Mir! Mir!"* »

Tien jaar later brak in ex-Joegoslavië de oorlog uit en meer in het bijzonder in Bosnië-Herzegovina... In 1999 publiceerde Joachim Bouflet een boek met als titel *MEDJUGORJE OU LA FABRICATION DU SURNATUREL*, waarin hij schrijft: « Het conflict, dat niet door de Gospa aangekondigd werd, overvalt de zieners en de franciscanen. De enen zowel als de anderen zullen in die tragische gebeurtenissen weinig stichtende aspecten van hun persoonlijkheid openbaren. » Vicka probeert « George Bush te bereiken, eerst telefonisch, dan via de site *Medjulink* die in 1990 gestart werd om de boodschappen van de Gospa te verspreiden. Zij probeert de president van de VS ervan te overtuigen een luchtbombardement op de Serviërs uit te voeren! » (p. 115). « In augustus 1993 publiceert pater Zovko in *Sloboda Dalmacija* een open brief aan president Clinton waarin hij hem vraagt in naam van de Gospa om tussenbeide te komen tegen de Serviërs. Wanneer een maand later het moslimdorp Gradska, niet ver van Medjugorje, door het Kroatisch leger aan een etnische zuivering wordt onderworpen, verklaart diezelfde Jozo Zovko kil: "Die plaats was vroeger volledig Kroatisch, ze is het nu opnieuw zoals de Gospa dat wou" » (p. 190).

Hoe hol klinkt dan de boodschap van de Gospa die voorwendt vrede en wereldwijde broederlijkheid te brengen!

VERONTRUSTENDE VULGARITEITEN EN BIZARRE FEITEN

Alle verschijningen gaan gepaard met eigenaardige zaken die de wenkbrauwen doen fronsen. Zoals een Kroatische bisschop opmerkte: « *Alles gaat goed in Medjugorje, behalve de Madonna.* »

In de ondervragingen van juni 1981 rapporteren de zieners dat op het moment waarop de Gospa opdaagt een zwaluw of een zwarte vlinder uit de verschijning

wegvliegt. Ze hebben ook opgemerkt dat haar handen beven en dat haar voeten nooit zichtbaar zijn. Op het einde van de verschijning van 2 augustus slaakt Marija een gil omdat de Gospa helemaal zwart is als ze hen verlaat, « *vuil en vol vlekken* ».

Tot op vandaag verschijnen er soms bijzondere tekenen in de hemel, die te duidelijk zijn om ze te ontkennen. Een franciscaan getuigde dat hij een purperrode wolk naar de berg zag opstijgen met de snelheid van een pijl. Vlak voor het optreden van een bepaald verschijnsel hoorden de inwoners een groot kabaal, « *een vreselijk lawaai* », en zagen ze een ongewoon licht, wat hen schrik aanjoeg. Soms namen ze « *een vreemd lichtspel* » waar op de heuvel, een « *lichtballon* » die uiteenspatte in « *duizenden sterretjes* » of sterren die begonnen te branden en vervolgens een na een uitdoofden, meer dan een uur lang. Er waren mensen die het silhouet van de Gospa in de hemel zagen verschijnen of haar de plaats zagen innemen van het grote kruis op de berg van Krizevac. Honderden personen namen waar dat op de plaats van de eerste verschijning gedurende een kwartier een ongewoon vuur oplaaide, dat brandde zonder iets te verschroeien.

We moeten opmerken dat geen enkel van deze verschijnselen kan beschouwd worden als het beloofde "grote teken", want ze werden niet profetisch aangekondigd en deden zich volkomen onverwacht voor. De enige verklaring is dat het om duivelse spektakels gaat.

Zeer veel mensen verklaarden dat « *de Gospa aan ieder die het wou toeliet om haar te komen aanraken* » en dat de zieners hun hand leidden en daarbij zeiden: « *Nu raak je haar sluier aan... haar hoofd... haar hand... haar kled.* » Er bestaan tientallen getuigenissen van dit soort onverdraaglijke aanrakingen en omhelzingen. Abbé Laurentin zweeg er liever over met het argument dat het om « *bijkomstigheden* » gaat. De Gospa verscheen op de meest ongewone en gekke plaatsen: op de heuvel van Podbrdo, in de huizen, de tuinen, de velden, de tabaksplantages. Ze daalde neer in de kerk, op het altaar, in de sacristie, op het dak, in de klokkentorens, op straat, in een auto of een autobus, in Mostar, in Sarajevo, in Zagreb, in Zwitserland, in Italië, in de VS, in Palestina en overal waar de zieners heen gaan.

Op een dag zei Mgr. Zanic tijdens een preek in Medjugorje: « *Elke ernstige persoon die Onze-Lieve-Vrouw vereert, moet zich afvragen: "Heilige Maagd Maria, wat hebben ze met u gedaan?"* »

MGR. ZANIC, GELOOFSVERDEDIGER

De normen met betrekking tot het beoordelen van private openbaringen, in 1978 gepubliceerd door de Congregatie voor de Geloofsleer, preciseren: « Het komt allereerst de plaatselijke bisschop toe om een onderzoek in te stellen en tussenbeide te komen. »

Mgr. Pavao Zanic, bisschop van Mostar (1980-1993), nam tot januari 1982 een afwachtende en welwillende houding aan. Hij verkoos de franciscanen vertrouwen te schenken, in de hoop dat de Gospa de rebellen zou aansporen « *om terug te*

MGR. PAVAO ZANIC

keren tot de gehoorzaamheid en de liefde voor de Kerk». Hij begon van standpunt te veranderen in december 1981, toen hij het bewijs had dat de verschijning de franciscaanse opstandigheid steunde. De leugens van Ivan en Vicka bevestigden zijn oordeel.

Begin 1982 stelde hij een eerste onderzoekscommissie in van vier leden, twee franciscanen en twee seculiere geestelijken. De openbaringen over het angekondigde grote teken dat zich toch niet voordeed, versterkten de bisschop definitief in zijn oppositie tegen Medjugorje. In de overtuiging dat Rome zijn oordeel zou bijtreden bezorgde hij zelf zijn rapport aan de H. Stoel. Het was een ontvullende ervaring. Kardinaal Ratzinger, vice-postulator van het H. Officie, deed hem de aanbeveling niet te snel een oordeel uit te spreken « *omdat de tijd nieuwe elementen voor of tegen zou aanbrengen. De verschijningen gaan nog door en wellicht gebeurt er nog iets nieuws* », citeert Mgr. Zanic. En de paus? In zijn *POSIZIONE* van 1984 schrijft de bisschop dat hij zich tweemaal met Joannes-Paulus II onderhouden heeft, die hem aanmaande « *met grote voorzichtigheid* » te handelen. Mgr. Zanic had nog niet begrepen dat de voorstanders van Medjugorje al beschikten over invloed en steun in Rome.

Hoewel hij zo in zijn elan werd afgeremd, bleef de bisschop toch niet met gekruiste armen afwachten. Hij handhaafde het verbod voor de franciscanen van Medjugorje om propaganda te maken voor de Gospa. In januari 1984 besloot hij aan zijn dossier meer gewicht te geven door de onderzoekscommissie te verruimen met geneesheren, psychologen en een twaalfal theologische experts, gekozen door zijn medebisschoppen uit de verschillende theologische faculteiten van het land. Deze uitgebreide commissie kwam met een overgrote meerderheid (slechts twee tegenstemmen en één onthouding) tot de conclusie **dat de verschijningen niet afkomstig waren van de Hemel**. Zij legde ook een verbod op inzake religieuze artikels over het onderwerp, de organisatie van bedevaarten, het promoten van de zieners en het afleggen van verklaringen aan de pers.

Omdat hij overtuigd was van het diabolisch karakter van de verschijningen, wou Mgr. Zanic dat de commissie haar besluiten tot hun uiterste consequentie zou doortrekken. Maar in oktober 1984 veranderde een van de theologen, de jezuïet pater Brajčić, plots van mening: hij begon Medjugorje te verdedigen en bekwam dat de beslissing werd uitgesteld. Bang dat de hele commissie overstag zou gaan, trok de bisschop naar de Joegoslavische bisschoppenconferentie om er zijn eigen conclusies uit de doeken te doen. Nagenoeg al zijn confraters gingen ermee akkoord. Op 30 oktober stelde Mgr. Zanic dan zijn rapport voor: *POSIZIONE ATTUALE, Het huidige, niet officiële standpunt van de bisschoppelijke curie van Mostar aangaande de gebeurtenissen in Medjugorje*. Zijn visie was klaar en duidelijk: het was niet de Maagd Maria die in Medjugorje verscheen en de zaak « werd handig uitgebuit door een groep franciscanen ».

Jammer genoeg slaagde Mgr. Zanic er niet in Rome te overtuigen, hoe sterk gestoffeerd zijn dossier ook was. Staatssecretaris kardinaal Casaroli gaf op 1 april 1985 aan de voorzitter van de Joegoslavische bisschoppenconferentie de opdracht om ervoor te zorgen dat Mgr. Zanic « een eind zou maken aan de verspreiding van zijn persoonlijke verklaringen en geen oordeel meer zou uitspreken vooraleer alle elementen verzameld waren en de gebeurtenissen opgehelderd » (nota nr. 150458). De voorzitter moest ook elke openlijke confrontatie tussen zijn confraters verhinderen. Dat was een verwijzing naar het feit dat Mgr. Zanic zich vaak moest afzetten tegen de aartsbisschop van Split, Mgr. Franic, een overtuigd aanhanger van de charismatische beweging, die zich moeide met een diocesis dat niet het zijne was om de opstandelingen te steunen.

Opnieuw trok de moedige bisschop van Mostar naar het Vaticaan, in mei 1986, met een dossier dat ondertussen uitpilde van evidente bewijzen tegen de verschijningen. Kardinaal Ratzinger en de paus zeiden hem toen dat de verdedigers van Medjugorje te sterk waren, dat het beter was het onderzoek te laten verderzetten door een commissie van de Joegoslavische bisschoppenconferentie en dat Medjugorje een tijd

MGR. RATKO PERIC

gerust gelaten moest worden. Het is zonneklaar dat, als de zaak van Medjugorje vandaag niet geregeld is, de fout daarvoor volledig bij Rome ligt. Het hele onderzoek was gebeurd, en goed gebeurd, door de bisschoppelijke commissie. Maar blijkbaar kwam dat het Vaticaan niet goed uit en oefende men daarom druk uit op de bisschop om het dossier over te dragen aan een hogere commissie.

Had Mgr. Zanic zich moeten verzetten tegen de paus? « *Het was voor mij te moeilijk* », schreef hij later, « *om in te gaan tegen het Vaticaan. Er werd dus een nieuwe commissie samengesteld. Later heb ik begrepen dat men [de paus!] op die manier Medjugorje wou beschermen zonder een definitief oordeel uit te spreken.* » De nieuwe commissie ingesteld door de bisschoppenconferentie liet de zaken jarenlang aanslepen. In 1990 was ze nog niet tot een besluit gekomen. Het was toen dat Mgr. Zanic overging tot een nieuwe *coup de force*. In maart 1990 stelde hij een rapport op gericht aan alle bisschoppen van de wereld, een vlijmscherpe en onderbouwde aanklacht tegen de verschijningen en de leugens van zijn tegenstanders. Hij publiceerde het en bracht het de maand daarop naar Rome. Eind november was de Joegoslavische commissie eindelijk klaar met haar conclusies, maar de bisschoppen van het land besloten om alles geheim te houden en het dossier over te maken aan Rome.

De bisschop van Mostar gaf zich echter niet gewonnen: hij maakte de hoofdzaken van het dossier wereldkundig, met inbegrip van de besluiten. Die stelden **dat Medjugorje « niet bovennatuurlijk » was**, dat de Joegoslavische bisschoppenconferentie niet de competentie had om te oordelen over het probleem van de franciscaanse rebellie, in tegenstelling tot de plaatselijke bisschop en Rome, en dat de bisschoppen van Joegoslavië bereid waren Mgr. Zanic te helpen in de pastorale organisatie van Medjugorje. « Niet bovennatuurlijk » : dat betekende dat de Gospa niet uit de Hemel kwam, maar vreemd genoeg concludeerde het dossier niet dat zij dan wel een wezen uit de hel moest zijn. Wat de hulp in de « pastorale organisatie » betreft, de organisatie van de bedevaarten, dat was pure schijnheiligheid: de bisschoppen hadden gewoon het verbod van Mgr. Zanic op bedevaarten naar Medjugorje moeten steunen. Hoe dan ook, de publicatie van de besluiten was belangrijk, want iedereen wist nu dat ook de bisschoppenconferentie niet geloofde in de bovennatuurlijke oorsprong van de verschijningen.

De confraters van Mgr. Zanic waren in snelheid genomen en wilden natuurlijk hun gezicht niet verliezen. Daarom stemden zij op 10 april 1991 de zgn. Verklaring van Zadar, die de lauwheid van hun standpunt duidelijk maakt: « Men kan niet bevestigen dat de gebeurtenissen te maken hebben met bovennatuurlijke verschijningen of openbaringen. Het samenstromen van gelovigen uit alle delen van de wereld in Medjugorje, geïnspireerd door het geloof of om andere redenen [sic!] vereist niettemin pastorale aandacht en waakzaamheid. » Medjugorje leeft nog altijd onder het regime van die absurde

verklaring, die inhoudt dat de Gospa niet uit de Hemel komt, maar dat men zich wel gaat bekommeren om de gelovigen die komen *om een of andere reden*. Private bedevaarten worden toegelaten, op voorwaarde dat men de reden ervoor verzwijgt!

MGR. PERIC, EEN WAARDIGE OPVOLGER

In 1993 legde Mgr. Zanic zijn ambt neer. Zijn opvolger was zijn vertrouweling Mgr. Ratko Peric, die helemaal met hem akkoord ging en zich zeer strijdbaar toonde. Mgr. Zanic overleed in 2000.

De krachtmeting tussen de nieuwe bisschop van Mostar en de aanhangers van Medjugorje, die op discrete steun van het Vaticaan konden rekenen, ging nog jaren door. Mgr. Peric gaf geen duimbreed toe. Zijn onwankelbaar standpunt tegen Medjugorje beïnvloedde veel bisschoppen buiten de grenzen. Zo schreef kardinaal Bertone in 1995 en 1998 vanuit Rome aan verschillende Franse bisschoppen dat private en publieke bedevaarten naar de Gospa verboden waren, omdat dit de indruk zou wekken dat de Kerk de verschijningen had goedgekeurd. Mgr. Brincart, die de opdracht had van de bisschoppen van Frankrijk om hen te informeren over dezelfde kwestie van de bedevaarten, gaf in 1999 een uitvoerig exposé waarin hij stelde dat zij het voorbeeld van de gehoorzaamheid moesten geven door de pastorale beslissingen van hun confrater in Mostar te respecteren. Op die manier illustreerde Mgr. Peric dat een bisschop die zijn plicht doet op zijn eentje kan beletten dat Rome en de bisschoppen van de Wereldkerk een verkeerde weg inslaan.

De bisschop, die zich enkel naar Medjugorje begaf voor de plichten van zijn ambt, gaf een ander voorbeeld van zijn moed toen hij er in juni 2006 het vormsel toediende. Bij die gelegenheid hield hij een stevige preek om enkele waarheden in de verf te zetten. Primo, Medjugorje is een katholieke parochie, wat inhoudt dat alles aan het gezag van de plaatselijke bisschop onderworpen is en dat niemand gemachtigd is er de titel van "heiligheid" aan toe te kennen. Secundo, niemand heeft het recht om te zeggen dat er bovennatuurlijke of mariale verschijningen hebben plaatsgevonden. Ten derde, priesters die in de parochie langskomen, mogen niet zomaar hun persoonlijke opinies uitdrukken in het openbaar of in de media. Ten vierde, niemand is verplicht in de verschijningen te geloven; bedevaarten zijn dan ook verboden omdat zij impliciet uitgaan van de authenticiteit van de verschijningen. Ten vijfde, als bisschop bleef hij op het standpunt dat geen enkele verschijning van Onze-Lieve-Vrouw in Medjugorje had plaatsgevonden. Als men weet hoeveel financieel voordeel de parochianen halen uit de bedevaarten, beseft men beter de moed van Mgr. Peric door zo te spreken!

ROME VERANDERT VAN STRATEGIE

In 2010 kregen de propagandisten van Medjugorje gedaan dat paus Benedictus XVI een internationale onderzoekscommissie opzette onder het gezag van de Congregatie voor de Geloofsleer en voorgezeten door kardinaal Ruini. Mgr. Peric maakte er geen deel van uit. Zoals reeds gezegd diende de commissie in 2014

haar eindrapport in, maar werden de besluiten niet gepubliceerd. Toen paus Franciscus in 2017 terugkeerde van Fatima, lichtte hij een tipje van de sluier op. Hij zei dat het rapport drie zaken onderscheidde : 1° de eerste verschijningen, die nog verder onderzocht dienden te worden ; 2° de veronderstelde huidige verschijningen, waarover de commissie haar twijfels had ; 3° het « *geestelijk en pastoraal feit* » van Medjugorje, waarvan de meest zichtbare elementen de toevloed van pelgrims en het aantal bekerings zijn.

Daarmee maakt het Vaticaan duidelijk dat het langs een andere weg tot de erkenning van Medjugorje wil komen. Men wil een onderscheid maken tussen de eerste verschijningen, die zogezegd authentiek zouden zijn, en de latere, resultaat van de verbeelding van de zieners. Vooral wil men de zgn. vruchten van Medjugorje naar het voorplan schuiven : die worden het nieuwe criterium, zonder dat nog met het leerstellig aspect rekening wordt gehouden.

Rome oefende nog meer druk uit. Op 11 februari 2017 kreeg Mgr. Henryk Hoser, emeritus aartsbischop van Warschau-Praga, de opdracht van *speciale afgezant van de H. Stoel* voor de parochie van Medjugorje, om te bekijken wat kon gedaan worden om « de pastorale situatie van de plaatselijke realiteit » te verbeteren en om te antwoorden op « de noden van de gelovigen die er op bedevaart gaan ». Mgr. Peric werd gewoon buitenspel gezet... Maar de bisschop van Mostar was niet naïef. Nog voor Mgr. Hoser in Herzegovina was aangekomen, plaatste Mgr. Peric een lange boodschap op de website van zijn diocesis en liet hij die ook in het Italiaans vertalen voor een ruimere verspreiding. De kern van zijn betoog was : « *Het gaat niet om echte verschijningen van de Maagd Maria. Het is zonneklaar dat de veronderstelde fenomenen niet authentiek zijn.* »

Mgr. Peric had gelijk om op zijn hoede te zijn. Al onmiddellijk bij zijn aankomst (april 2017) hield de speciale afgezant van de H. Stoel een sermoeen en een persconferentie, die de verwachtingen van de voorstanders overtroffen : zij gaven Mgr. Hoser in de kerk een stevig applaus ! Hij feliciteerde hen namelijk voor al het goeds dat volgens hem in de parochie gebeurde en maakte vele gunstige zinspelingen op de Gospa, « *Koningin van de Vrede* ». In juli van hetzelfde jaar zei hij in een interview met de krant *AVVENIRE* : « *Medjugorje is een referentie voor het internationaal gebed : men komt er in contact met buitengewone geestelijke vruchten. Ik denk niet dat er sporen van ketterij zijn.* » Nochtans had het Vaticaan onderstreept dat zijn opdracht enkel pastoraal was en dat hij zich niet mocht uitspreken over de verschijningen !

Ondertussen heeft Mgr. Peric de leeftijdslimiet bereikt en heeft hij zijn ontslag aan de H. Vader aangeboden, na 27 jaar strijd. Laten we bidden dat zijn opvolger, Mgr. Petar Palic, uit hetzelfde hout gesneden is als zijn twee voorgangers in het gevecht tegen de leugen en de krachten van de hel.

BESLUIT : EEN DUIVELSE DESORIËNTATIE

Zoals Mgr. Zanic terecht opmerkte, is er niet één verschijning of dag zonder leugen, iets bizars of iets

onsamenhangends. Alle verschijningen hebben iets dat verdacht is, tegengesteld aan het geloof of in tegenspraak met het fatsoen. Het volstaat de feiten eerlijk onder ogen te zien. Er is niets dat bovennatuurlijk of goddelijk van aard is. De eerste zeven verschijningen willen erkennen is pure dwaasheid.

Anderzijds staat het ontegensprekelijk vast dat er echte verschijningen zijn. De bisschoppen van Mostar hebben zich altijd aan de officiële verklaring van Zadar gehouden, die stelt dat de fenomenen niet uit de Hemel komen, zonder zich uit te spreken over het diabolisch karakter ervan. In het spoor van abbé de Nantes nemen wij de vrijheid om te zeggen dat, vermits het niet de H. Maagd is die verschijnt, het bijgevolg Satan moet zijn. Wij kunnen geen enkel compromis sluiten met Medjugorje. Zelfs als het Vaticaan de eerste verschijningen zou erkennen, kunnen wij ons daar niet achter scharen : de tegenwerpingen zijn zo doorslaggevend dat men in geweten verplicht is die erkenning af te wijzen. Het argument dat men moet wachten op het einde van de verschijningen om een oordeel te kunnen vellen, is absoluut waardeloos. Zoals Mgr. Zanic al zei : « ***De toekomstige verschijningen kunnen nooit de leugens in het verleden uitwissen.*** »

WIE PROFITEERT VAN DE VERSCHIJNINGEN ?

« De eersten die er voordeel uit halen, zijn de charismatici. Het is ondertussen bekend dat de gebeurtenissen van Medjugorje al begonnen zijn vóór de eigenlijke verschijningen van “de Maagd”. Ze werden aangekondigd door pater Heribert Mühlen, verantwoordelijke van de charismatische beweging in Duitsland, en pater Vlasic werd er in mei 1981 profetisch over ingelicht door pater Tardif en zuster Briège McKenna, tijdens het internationaal congres van de leiders van de charismatische vernieuwing in Rome.

« De propagandisten van Medjugorje hebben zelf het belang van deze vreemde profetieën onderstreept. Abbé Laurentin sprak over “een opvallende harmonie tussen de verschijningen en de charismatische vernieuwing”. [...] De Gospa heeft in haar boodschappen

“PATER” VLASIC GEËXCOMMUNICEERD

De franciscaan Tomislav Vlasic, die lange tijd de geestelijke vader was van de zieners en in wie zij groot vertrouwen hadden, werd in juli 2020 geëxcommuniceerd. Hij was al in 2009 teruggebracht tot de lekenstaat wegens dubieuze leerstellingen, manipulatie van gewetens, ongehoorzaamheid en seksueel wangedrag (hij had een kind verwekt bij een franciscane en had later nog relaties). In 1987 stichtte hij met zijn Duitse minnares een New Age-gemeenschap in Italië, waarvoor hij de steun van zieners Marija Pavlovic had : die zei dat de Gospa haar zegen aan het initiatief had gegeven (later ontkennde ze dat weer). De verwijdering uit de Kerk kwam er omdat hij zich als priester bleef voordoen en verderging met ongeldige sacramenten toe te dienen.

altijd discreet maar duidelijk zowel de charismatische vernieuwing als de leer, de praktijken en de leiders ervan in bescherming genomen. De franciscanen die achtereenvolgens de verantwoordelijkheid over de parochie hadden, zijn allemaal charismatici. Mgr. Franic, die hen beschermt, is een gepassioneerd aanhanger van deze beweging. De zieners zelf hebben charismatische gebedsgroepen opgericht. [...] Men kan er dan ook niet omheen : de charismatische vernieuwing en de Verschijning steunen elkaar en hebben een onverbreekbare band gesmeed.

« Abbé de Nantes heeft vaak genoeg uitgelegd dat de charismatische beweging de opvolgster is van het modernisme en het progressisme als derde fase van de grote onderneming die tot doel heeft de Kerk op satanische wijze te infiltreren, met het oog op haar zelfvernietiging en de ondergang van de zielen. Dan begrijpt men dat de duivel, die bereid is tot een tijdelijk verlies op korte termijn om daarna veel meer binnen te rijven, zich weinig gelegen laat aan de enkele zogezegde goede vruchten die Medjugorje van tijd tot tijd teweegbrengt » (broeder Michel van de H. Drie-eenheid in CRC nr. 223 van juni 1986).

STEUN VAN DE HEMEL VOOR HET CONCILIE !

Het verbazingwekkend succes van Medjugorje lijkt op het eerste gezicht de algemene conciliaire geloofsafval tegen te spreken. Paradoxaal genoeg is het omdat het modernisme en het progressisme hen de strot uitkomen dat zoveel bisschoppen, priesters en leken zo massaal aan de voeten van de Gospa gaan knielen. De gelovigen stromen toe daar waar ze nog tekenen van een vurige vroomheid vinden en waar ze – vreemde uitzondering ! – aanmoediging van de hiërarchie krijgen. Ze vinden er dagelijkse verschijningen van de Maagd en een parochiaal leven geritmeerd door de dagelijkse mis en de praktijk van het sacrament van de verzoening. De Gospa nodigt uit tot maandelijks biechten, beveelt het rozenhoedje aan, spreekt over het H. Hart en het Onbevlekt Hart van Maria. Zij nodigt uit tot vasten en bekering...

Toch is dat alles slechts een bedrieglijke façade. **Medjugorje houdt een rechtvaardiging en de steun van het hiernamaals in voor de conciliaire godsdienst** : de oecumene, de godsdienstvrijheid, de vrijheid van geweten, de menselijke broederschap, het primaat van de liefde en de eenheid op de Waarheid, het terugduwen van de Maagd Maria naar haar "terechte", ondergeschikte plaats... Het zijn allemaal thema's die door Vaticanum II aan de Kerk opgedrongen werden. Na twintig jaar conciliair *aggiornamento* waardoor de seminaries en de parochiekerken leeggelopen zijn, kwamen de verschijningen van de Gospa precies op het goede moment. Een « engel uit de Hemel » om de godsdienst van het Concilie te rechtvaardigen !

En de goede vruchten dan ? Toen een salesiaan Mgr. Zanic daarmee confronteerde, antwoordde de bisschop : « *Zeker, Medjugorje is een plaats van gebed geworden. Maar meer nog is het een plaats waar zaken gedaan worden : geld, toerisme, hebzucht, afgunst enz.* »

TEGEN FATIMA

Medjugorje treedt in de plaats van Fatima. Op de Cova da Iria, op 13 juli 1917, openbaarde Onze-Lieve-Vrouw aan haar drie kleine vertrouwelingen een geheim, dat bestond uit drie afzonderlijke delen. In Medjugorje is de boodschap van veel ruimere aard en zitten we al aan tenminste 45 geheimen !

De zieners in Bosnië-Herzegovina hebben verschillende keren het feit benadrukt dat de verschijningen van de Gospa « *de laatste verschijningen van de Maagd op aarde zijn* » : « **Daarna zal ik niet meer op de aarde verschijnen.** » Zo'n openbaring plaatst Medjugorje apart en boven alle andere verschijningen. Fatima wordt op die manier gediskwalificeerd en hetzelfde geldt voor « **de twee laatste redmidelen** », de H. Rozenkrans en de devotie tot het Onbevlekt Hart van Maria, die God aan de wereld gegeven heeft om hem te redden. Zuster Lucia was duidelijk : « *Er zullen er geen andere zijn.* »

Wat het grote teken betreft, preciseren de zieners van Medjugorje dat niets te vergelijken zal zijn met wat dan zal plaatsvinden. We moeten dus veronderstellen dat het om een veel treffender mirakel zal gaan dan de zonnedans in Fatima, iets dat « **zichtbaar en tastbaar zal zijn voor iedereen** »... en waarop we nog altijd wachten.

Wanneer in bepaalde boodschappen van de Gospa sprake is van het Onbevlekt Hart, gebeurt dat zonder verwijzing naar de dringende verzoeken geuit door de H. Maagd in Fatima : de instelling in de wereld van de devotie tot het Onbevlekt Hart, de goedkeuring door de H. Vader van de praktijk van de eerherstellende devotie van de eerste zaterdagen, de toewijding van Rusland door de paus in vereniging met alle bisschoppen.

Onze-Lieve-Vrouw van Fatima kondigt in haar geheim aan dat, als men niet gehoorzaamt, communistisch Rusland de gesel zal zijn waarmee God de Kerk en de wereld zal straffen. Medjugorje zwijgt in alle talen over die straf. En toen de Gospa in 1981 – nog onder het bewind van Breznev – zei « **dat het Russische volk het volk was waarin God het meest verheerlijkt zou worden** », dan was die profetie niet vergezeld van enige vorm van reserve ten aanzien van het communisme.

Kortom, Medjugorje ligt niet in de continuïteit van Fatima en de tegenstelling tussen beide is totaal. Zoals onze vader, abbé de Nantes, het formuleerde : « *Medjugorje is voor de onechte conciliaire godsdienst wat de verschijningen en de boodschap van Fatima voor de ware en niet te hervormen katholieke godsdienst zijn.* » Al in oktober 1981 zei hij trouwens : « **Het kan nog een truuk van Satan zijn om ons Fatima te doen vergeten.** »

De duivel denkt dat zijn overwinning binnen handbereik is en dat hij zal slagen in zijn opzet : de wereldwijde apostasie. Maar zijn triomf zal zijn ondergang zijn, want wij weten met zekerheid dat het Onbevlekt Hart van Maria zijn kop zal verpletteren.

broeder Michel van de triomferende Onbevolekte en het Goddelijk Hart

MGR. ANNIBALE BUGNINI, DE HERVORMER VAN DE LITURGIE

Annibale Bugnini (1912-1982) is een van de meest controversiële figuren uit de hedendaagse geschiedenis van de Kerk. Voor de progressisten is hij de architect van de meest stoutmoedige liturgische hervorming die ooit ondernomen werd, voor de traditionalisten is hij de vernietiger van de eeuwenoude H. Mis en de hoofdverantwoordelijke voor de algemene ontwijding. Aan de Franse historicus Yves Chiron komt de verdienste toe de eerste, op alle beschikbare bronnen gebaseerde biografie over Mgr. Bugnini gepubliceerd te hebben: *ANNIBALE BUGNINI*, Desclée de Brouwer, 2016 (221 pp.).

DE auteur begint met een opmerking die van cruciaal belang is: « Men leest soms dat de constitutie over de liturgie, afgekondigd door het Tweede Vaticaans Concilie, geen hervorming van de mis vroeg. **Dat is onjuist.** In hoofdstuk 50 vraagt de constitutie uitdrukkelijk: “Het vaste misritueel (*Ordo Missae*) moet zo

worden herzien dat het eigen karakter van elk van de onderdelen en hun onderlinge samenhang duidelijker spreken en een godvruchtig en actief deelnemen van de gelovigen gemakkelijker wordt. Daarom moeten de riten, met eerbiediging van hun kern, vereenvoudigd worden; de doublures en onnutte toevoegingen die in de loop der tijden zijn aangebracht, moeten worden weggelaten; anderzijds moeten sommige dingen die door de ongunst van de tijden in onbruik zijn geraakt, worden hersteld in de geest van de oude voorschriften van de eerbiedwaardige vaders, naargelang die dingen nuttig of nodig schijnen » (p. 12).

Vaticanum II wou dus een ingrijpende hervorming van de misliturgie en zij die dat werk op zich genomen hebben, werkten niet alleen volgens de geest van het Concilie, maar blijkbaar ook volgens de letter. Hoever mochten zij gaan? Kregen zij *carte blanche*? Zijn zij verder gegaan dan de bedoeling was? Het antwoord op die vragen vinden we in de levensloop van Mgr. Bugnini.

EEN VROEGE VOORSTANDER VAN LITURGISCHE EXPERIMENTEN

Annibale Bugnini werd geboren bij Orvieto in Umbrië. Zijn roeping kwam al vlug aan het licht en hij trad toe tot de Congregatie van de Missie, beter bekend als de

Mgr. Bugnini en zijn mentor, paus Paulus VI.

lazaristen. Tijdens zijn studies ontdekte hij het oeuvre van de benedictijn dom Schuster, de latere kardinaal, die bezig was met de publicatie van omvangrijke commentaren op de liturgie; volgens zijn eigen zeggen verslond de jonge Bugnini de boekdelen naargelang ze verschenen en « voorzag hij ze van kanttekeningen met de ijver van een neofiet ».

In 1939 behaalde hij een licentie in de theologie met een thesis over « De gewijde liturgie op het Concilie van Trente ». Na de oorlog zonden zijn oversten hem naar een arme buitenwijk van Rome, de Borgata Prenestina, om er elke zondag de mis op te dragen. Bugnini experimenteerde er drie jaar lang met een methode om de gelovigen, van wie de godsdienstige kennis zeer pover was, meer te doen deelnemen aan de liturgie: « Ik begon met grote kaarten te laten maken met daarop de gemakkelijkste antwoorden die de mensen in het Latijn moesten geven. Na verschillende pogingen slaagde ik er in om ze door iedereen samen te laten zeggen. Daarna deden we hetzelfde met kaarten in het Italiaans. Terwijl de celebrant verder ging met de mis in het Latijn te zeggen, liet een lector (meestal een van de catechisten die ons op zondag kwamen helpen) de mensen deelnemen met aangepaste omschrijvingen van de teksten, in het Italiaans. »

De jonge geestelijke was erg opgetogen over het resultaat en bracht een volkseditie van zijn “geparafraseerde” mis op de markt. Tegelijkertijd werd hij in 1945 directielid van het tijdschrift *Ephemerides liturgicae*, dat hij reorganiseerde en een nieuwe richting uitstuurde: hij wou een klankbord geven « aan de stemmen van hen die voorstander waren van een pastorale liturgie », een liturgie waarbij het

volk niet langer « *passief en zwijgend* » zou zijn. Het was dan ook geen wonder dat Bugnini zich steeds meer begon te interesseren voor de zgn. liturgische beweging, die ernaar streefde de liturgie te herstellen in haar oorspronkelijke zuiverheid en ze schoner en levendiger te maken.

EEN BELOFTEVOL PROJECT...

De hervorming van de liturgie, legt abbé de Nantes uit in een studie uit 1976, gaat terug tot de 19de eeuw. Ze is niet het gevolg van protestantse of modernistische subversie, maar werd geboren in het hart zelf van de Kerk. Het oude devies “*Lex orandi lex credendi*”, door Bossuet vertaald als “Wij geloven zoals wij bidden”, verklaart waarom net de pausen die het meest kordaat waren inzake de geloofsleer ook de promotoren waren van een authentieke liturgische vernieuwing: de Z. Pius IX die zijn steun gaf aan dom Guéranger (Solesmes) in zijn streven naar de restauratie van de Romeinse liturgie; de H. Pius X, die wou dat “het gebed van het gelovige volk zou gebaseerd zijn op schoonheid” en dat het “zou deelnemen aan de heilige mysteries als onmisbare bron van leven”; en Pius XII, « die in 1947 het charter van de liturgische beweging publiceerde, zijn encycliek *Mediator Dei*, die op leerstellig gebied zeer ferm was en tegelijk bevrijdend op pastoraal vlak » (CRC nr. 101, jan. 1976, p. 4).

Onder het gezag van die Opperherders, die helemaal niet “fixistisch” of “integristisch” waren, ging een hele ploeg benedictijnse geleerden aan het werk, onder meer in Solesmes (Frankrijk), Beuron (Duitsland) en Maredsous (België). « De liturgische beweging kreeg een nieuw elan dankzij dom Lambert Beauduin van de abdij Keizersberg bij Leuven, die er een vurig pleidooi voor hield op het Congres van Mechelen in 1909. [...] Deze abdij publiceerde daarop tijdschriften die volledig gewijd waren aan de liturgie, om haar te verklaren aan parochiepriesters en gelovigen, om de viering ervan meer waardigheid te verlenen en om iedereen te helpen er beter aan deel te nemen. Dat was precies wat de H. Pius X, de grote Hervormer, wou » (*ibid.*, p. 3). “*Omnia instaurare in Christo*”!

Vanaf de jaren 1930 kreeg de liturgische beweging nog meer theologische en historische diepgang. Geleerden bestudeerden de geschiedenis van de liturgische instellingen, ontdekten vergeten riten, verklaarden er de betekenis van. Een grote groep enthousiaste liturgiespecialisten verrichtte schitterend werk, waarvoor zij de volle steun kregen van Pius XII. Een van de vruchten was de herziening van de liturgie van de Goede Week in 1955.

« De liturgische restauratie werd beheerst door twee of drie basisbeginselen: de liturgie is volledig gericht op de eredienst van God en de heiliging van het gelovige volk; zij is een middel dat dienstbaar is aan de goddelijke genade, het geloof van de Kerk, het christelijk leven van de gelovigen; het herstel

ervan hangt dus op soevereine wijze af van het Rooms Leergezag » (*ibid.*, p. 12).

... DAT VAN BINNENUIT BEDREIGD WERD

« Maar de liturgiespecialisten werden beroofd van hun hervorming: hun beweging werd in een andere richting omgebogen, hun rangen werden geïnfiltrerd door personen die andere principes binnensmokkelden en die heel andere doelstellingen voorop stelden » (*ibid.*, p. 12). Pius XII had ervoor gewaarschuwd in *Mediator Dei*, toen hij schreef: « Wij bemerken niet zonder bezorgdheid en vrees dat sommigen te begerig zijn naar nieuwigheden en daardoor verdwalen buiten de wegen van de gezonde leer en de voorzichtigheid. Het is hun wil en hun verlangen om de heilige liturgie te vernieuwen, maar daarbij doen zij vaak een beroep op principes die, in theorie of in de praktijk, deze heilige zaak compromitteren en soms zelfs met dwalingen bezoedelen. »

Daarom benadrukte de paus met klem dat de uiteindelijke beslissingsmacht alleen maar bij de Opperherder zelf kon liggen. Op 3 september 1958, één maand voor zijn overlijden, liet hij door de Congregatie voor de riten nog een *Instructie over de gewijde muziek en de heilige liturgie* publiceren, waarvan de bedoeling door pater Antonelli, lid van de Congregatie, als volgt onder woorden werd gebracht: « De Instructie wil de liturgische beweging [...] versterken met een dijk, opdat ze binnen het kanaal zou blijven van de grote beginselen die de H. Stoel meermaals verkondigd heeft. Zo kan zij als een heilzame stroom aan alle gelovigen het levend water van de Verlosser schenken, dankzij een steeds meer actieve en bewuste deelname aan het liturgisch leven van de Kerk » (*Osservatore romano*, 2 oktober 1958).

De “infiltranten” die andere bedoelingen hadden met de liturgie wisten dat ze op hun tellen moesten letten, tot wanneer Pius XII van het toneel zou verdwenen zijn...

REVOLUTIONAIRE IDEEËN

In 1946 ondernam pater Bugnini een reis door Frankrijk, België en Spanje om verschillende abdijen te bezoeken en er kennis te maken met de monniken die ijverden voor de verbetering van de liturgie. In Le Thieulin bij Chartres woonde hij een sessie van het *Centre de Pastorale Liturgique* bij, waarop dom Beauduin het woord voerde, maar ook iemand als de modernistische dominicaan Congar... Dat er onorthodoxe meningen werden vertolkt én dat Bugnini daar niet vies van was, blijkt uit zijn afscheidswaarden tot de organisator van de sessie: « Ik bewonder wat u doet, maar de grootste dienst die ik u kan bewijzen is om in Rome nooit één woord te zeggen van alles wat ik gehoord heb! »

Twee jaar later lanceerde hij in zijn tijdschrift *Ephemerides liturgicae* een grote internationale enquête, met de toelating van de Congregatie

voor de riten. Hij wou te weten komen wat de « werkelijke verlangens van de clerus » waren met betrekking tot de liturgiehervorming en ondervroeg daarvoor een honderdtal zorgvuldig uitgekozen geestelijken – maar geen enkele bisschop.

In maart 1949 publiceerde hij de resultaten van zijn bevraging onder een gewaagde titel: « Voor een algemene liturgische hervorming ». Eigenlijk was zijn artikel geen synthese van de ontvangen antwoorden, maar « een persoonlijke uiteenzetting die hier en daar steunde op de tegenstrijdige resultaten van de enquête » (Yves Chiron p. 35).

Een van zijn voorstellen was dat het tijdeigen (de liturgische cyclus gebaseerd op het leven van Jezus) moest primeren op het *sanctorale* (de feesten van de heiligen); hij stelde een lijst van 13 heiligen op die volgens hem beter van de kalender zouden geschrapt worden en 14 andere die men zou moeten samenvoegen in duo's. Ook het brevier was aan een grondige herziening toe: samenvoeging van de getijden volgens een ritme « *dat beter overeenstemt met onze huidige levenswijze* ».

Annibale Bugnini was ook actief in het onderwijs. Vanaf 1949 was hij hoogleraar liturgie aan de pauselijke universiteit Urbaniana, later ook aan de Lateraanse universiteit. In zijn cursussen lag de nadruk meer op de praktische toepassingen dan op historie of doctrine.

« ONZE MIS »

Toen Pius XII het heilig jaar 1950 afkondigde en miljoenen pelgrims uit heel de wereld zich opmaakten om naar de Eeuwige Stad te trekken, zag Bugnini daar een ideale kans in om zijn fameuze “geparafraseerde” mis uit de tijd van Borgata Prenestina te propageren. Omdat hij bij de verantwoordelijke instanties geen gehoor vond, besloot hij op eigen kosten tienduizend exemplaren te laten drukken; het ging om een brochure van 36 pagina's klein formaat onder de titel *La Nostra Messa* (“Onze Mis”), die tegen een zeer lage prijs verkocht werd en onmiddellijk een fenomenaal succes kende (de 12de uitgave, in 1962, werd op 1,5 miljoen exemplaren gedrukt!).

La Nostra Messa was iets totaal anders dan een tweetalig missaal. « Onafgebroken kwam een “lector” tussenbeide om de gelovigen te begeleiden en hun deelname te sturen terwijl de priester aan het altaar de mis opdroeg. De lector [...] commentarieerde luidop alle gebaren van de celebrant en vertaalde de Latijnse woorden van de priester in het Italiaans » (Chiron p. 57). De *lettore* kon een geestelijke zijn, maar even goed een lid van de Katholieke

Paus Pius XII was met zijn encycliek «*Mediator Dei*» de grote promotor van de liturgische beweging, maar bepaalde er ook de limieten van.

Actie of een vrouw (in dat laatste geval moest zij dan wel van op haar zitplaats het woord voeren).

Niet iedereen was echter geestdriftig over het werkje. Men verweet Bugnini dat zijn lector een soort van scherm optrok tussen de priester en de gelovigen en op een kwalijke manier alle aandacht naar zich toezog.

DEELNEMER AAN LITURGISCHE CONGRESSEN

In de jaren 1950 werden steeds meer liturgische weken en congressen georganiseerd, waar « de voortzetting van de liturgische hervorming gewild door de paus » vaak het excuus was voor erg verregaande voorstellen. Annibale Bugnini was een regelmatig deelnemer in zijn functie van stichtend lid van het Italiaanse *Centro di Azione Liturgica* (1947).

In augustus 1956 ging in Canada een congres door waarop honderden Amerikanen en Engelstalige Canadezen aanwezig waren en dat twintig heel concrete resoluties stemde. We vernoemen « het aanmoedigen van de praktijk om de mis met het gezicht naar het volk op te dragen » (nr. 3); toelating van de voormis (mis van de doopleerlingen) in de volkstaal (nr. 7); het vermeerderen van het aantal lezingen uit de H. Schrift (nr. 8); de uitbreiding van de praktijk van het concelebreren (nr. 18); vergunning voor actieve priesters om hun brevier in hun moedertaal te lezen (nr. 20). Bugnini was er niet bij, maar schreef er wel een enthousiast verslag over.

Pius XII reageerde met een lange toespraak op 22 september 1956. Wat de volkstaal betreft, onderstreepte hij dat de Kerk « *ernstige motieven had om in de Latijnse ritus onvoorwaardelijk te eisen dat de celebrerende priester de Latijnse taal zou gebruiken; en wanneer de gregoriaanse zang het H. Misoffer begeleidt, moet dat gebeuren in de taal van de Kerk.* » De paus was er gerust in dat zijn groot gezag de hervormingsbeweging zou behoeden voor uitsluiers en onaanvaardbare denkpistes. Maar wat zou er na hem gebeuren?

OP EEN SLEUTELPOSITIE IN DE AANLOOP NAAR HET CONCILIE

In januari 1959 maakte de nieuwe paus, Joannes XXXIII, de samenroeping van een oecumenisch concilie bekend. Er werd een voorbereidende commissie opgericht die de bisschoppen van heel de wereld en de algemeen oversten van orden en congregaties vroeg naar hun prioriteiten. De hervorming van de liturgie kwam uit de bevraging tevoorschijn als het voornaamste aandachtspunt. Maar dat betekende niet dat men verlangde naar drastische veranderingen. Zo waren er van de 51 Franse bisschoppen die de liturgie als hoofdthema naar voren schoven, slechts 16 die « een zekere uitbreiding » van de volkstaal vroegen, en dan nog enkel voor de lezingen in de mis en bij de toediening van de sacramenten. Die voorzichtigheid stak schril af bij “vooruitstrevende” prelaten als de aartsbisschop van Milaan, kardinaal Montini (de latere Paulus VI), die zich uitsprak ten gunste van een « *stoutmoedige* » invoering van de volkstaal en het terugschroeven van het gebruik van het Latijn.

De voorbereidende commissie voor de liturgie werd in het leven geroepen op 5 juni 1960. Ze moest een project (schema) uitwerken dat op het Concilie zou bediscussieerd worden. De verwachtingen waren hooggespannen : de leden « *hadden al meer dan tien jaar samengewerkt ; de constitutie over de liturgie moest de voltooiing worden van de liturgische beweging* », aldus dom Botte van de abdij Keizersberg. Voorzitter was kardinaal Cicognani, prefect van de Congregatie voor de riten, en secretaris pater Bugnini. Omdat de reeds zieke kardinaal – hij zou overlijden in 1962 – niet alle zittingen bijwoonde, kon Bugnini zich opwerken tot sleutelfiguur. Chiron noemt hem een echte « orkestmeester », want hij moest het werk van de 13 subcommissies coördineren, de plenaire sessies in goede banen leiden en het tijdspad bewaken.

De debatten verliepen levendig en legden de tegenstelling bloot tussen hen die in hun hervormingsvoorstellen de basisvisie van Pius XII trouw wilden blijven en hen die op een regelrechte omwenteling aanstuurden. Die laatsten kregen steun van buitenaf : de leden van de subcommissie over de mis werden op een bepaald ogenblik in Milaan ontvangen door Montini, die over de volkstaal sprak als over een kwestie « waarover hij lang nagedacht had en waarvoor hij de tijd rijp achtte ». Uiteraard woog het woord van de man van wie iedereen wist dat hij de voornaamste *papabile* was zwaar door !

Het was Bugnini die het uiteindelijk schema voor de constitutie over de liturgie uitschreef en het, nadat hij een aantal wijzigingen had aangebracht overeenkomstig de opmerkingen van de leden, ter ondertekening voorlegde aan kardinaal Cicognani (1 februari 1962).

Yves Chiron merkt hierbij op dat Bugnini opmerkelijk weinig tussenbeide kwam tijdens de debatten van de commissie. Maar « hij had zeer concrete in-

vloed door zijn regelmatige contacten met de leden [...] voor en na de plenaire zittingen » (p. 91). Hij was ook zo wijs (of uitgekookt ?) om geen al te gedurfde voorstellen in het schema op te nemen. Zelf zei hij daarover : « *Het meest vervelend voor de artikels van onze constitutie zou zijn dat de centrale commissie of het Concilie zelf ze zou verwerpen. Daarom moeten we voorzichtig en discreet te werk gaan. De zaken moeten op een acceptabele manier voorgesteld worden of, naar mijn mening, in zulke bewoordingen dat men veel zegt terwijl er ogenschijnlijk niets gezegd wordt...* » (11 oktober 1961).

DE KOSTBARE STEUN VAN KARDINAAL MONTINI

Toen de openingsdatum van het Concilie naderde, verwachtte Bugnini dat hij belast zou worden met het secretariaat van de eigenlijke conciliaire commissie voor de liturgie, maar dat was niet het geval. Hij reageerde verongelijkt : « *De kwestie stemt me bitter* », schreef hij aan Mgr. Felici, de secretaris-generaal van Vaticanum II. Bovendien ontving hij vlak daarop een brief van de rector van de Lateraanse universiteit, die hem inlichtte dat zijn leerstoel pastorale liturgie hem ontnomen werd « op bevel van de H. Stoel ».

De pater had totaal niet verwacht dat hij zo plotseling in ongenade zou vallen. De opvolger van Cicognani aan het hoofd van de Congregatie voor de riten, kardinaal Larraona, liet aan een hooggeplaatste lazarist weten dat Bugnini « *te extreem* » was ; hij noemde hem tegenover anderen zelfs « *een iconoclast* ». Dom Botte van de voorbereidende commissie schreef later : « *Bepaalde leden van de Curie waren ontevreden over het ingediende schema, dat ze beoordeelden als te progressistisch, en keerden zich daarom tegen Bugnini.* »

Betekende dat het einde van de carrière van An nibale Bugnini ? Toch niet. **De man die hem redde, was kardinaal Montini.** De aartsbisschop van Milaan maakte persoonlijk kennis met Bugnini in november 1962. Daarop trok de toekomstige paus naar het staatssecretariaat om te “protesteren” tegen de niet-benoeming van de lazarist en er op te wijzen dat dit « *een eerste aanslag op de vrijheid van het Concilie* » was (aldus Bugnini in zijn memoires) ! Het resultaat was dat Bugnini ingeschreven werd op de lijst van de experts (*periti*) waardoor hij de conciliaire debatten kon volgen vanop een voor hen voorbehouden tribune. Bovendien mocht hij als expert zetelen in de subcommissie van de “Algemene observaties”, zodat hij de vinger aan de pols van de werkzaamheden kon houden. De *periti* oefenden trouwens grote invloed uit door de veelvuldige ontmoetingen en conversaties buiten de aula.

DE CONCILIAIRE CONSTITUTIE « SACROSANCTUM CONCILIUM »

Terwijl bijna alle voorbereidende schema's bij de aanvang van Vaticanum II door de concilievaders

werden verworpen op aanstoken van de progressistische minderheid (zie *Vaticanum II onder het ontleedmes: 5. De verwerping van een eeuwenoude liturgische erfenis* in *HIJ IS VERREZEN!* nr. 32, maart-april 2008), viel het schema over de liturgie dat lot niet te beurt. Al op de eerste dag van de besprekingen nam kardinaal Montini het woord om « openlijk zijn goedkeuring aan het schema te hechten » en tegelijk te pleiten voor « een breder gebruik van de volkstaal ». Volgens hem drong de tijd: « Als we niet willen dat de gelovigen de kerken verlaten, moeten we het obstakel van de taal [het Latijn] wegnemen » en « de ceremonies vereenvoudigen en inkorten. »

Naast de officiële debatten in de basiliek waren de vergaderingen en conferenties die de progressieve vleugel buiten de aula organiseerde, en waaraan veel ruchtbaarheid gegeven werd in de pers, minstens zo belangrijk. Men plande er de interventies op het Concilie, want « er moest gevochten worden tegen de conservatieve oppositie om bepaalde eisen van de liturgische beweging goedgekeurd te krijgen » (Mgr. Isnard in 1983). In werkelijkheid ging het al lang niet meer om “eisen van de liturgische beweging”, maar om het doordrukken van een revolutie in de liturgie.

Op 30 oktober nam kardinaal Ottaviani, de prefect van het H. Officie, zelf het woord voor een dramatische verdediging van de Traditie. « *Zijn deze Vaders van plan een revolutie te ontketenen?* », vroeg hij zich luidop af. De liturgie moest beschouwd worden als heilige grond, die met omzichtigheid benaderd diende te worden. « *In artikel 37 van het schema staat dat “het vaste misritueel herzien moet worden, ofwel in zijn algemene structuur, ofwel in zijn afzonderlijke delen”. Wat betekenen die woorden? Wil men soms heel de mis ondersteboven gooien? Zijn wij er op uit om verbazing of zelfs schandaal te verwekken bij het christenvolk door veranderingen aan te brengen aan een zo eerbiedwaardige ritus, die reeds zoveel eeuwen bestaat en zo vertrouwd geworden is? Het is volkomen onaanvaardbaar de ritus van de heilige mis te behandelen als een stuk weefsel dat men aanpast aan de mode volgens de fantasie van elke generatie!* »

Maar de dagvoorzitter, kardinaal Alfrink, liet de microfoon van de nummer twee in de hiërarchie van de Kerk brutaal afsluiten omdat de reglementaire spreektijd voorbij was... « Maximum tien minuten om twintig eeuwen Traditie te verdedigen! » luidde het commentaar van abbé de Nantes. De vernedering van kardinaal Ottaviani, die door Joannes XXIII niet verdedigd werd, maakte het voor iedereen duidelijk dat er een revolutie ging

plaatsvinden met de zegen van het hoogste gezag. De concilievaders volgden als gedweeë schapen de richting waarin de wind waaide: op 7 december 1962 stemden zij met een overweldigende meerderheid voor de goedkeuring van de inleiding en het eerste hoofdstuk van de constitutie *Sancrosanctum concilium*.

VRIJ SPEL VOOR NIEUWLICHTERIJEN

Van zodra de eerste zitting van het Concilie in december 1962 voorbij was, en dus nog voor de constitutie over de liturgie in haar geheel goedgekeurd was, ging men in heel veel bisdommen over tot de ene liturgische innovatie na de andere. « In een klimaat van nooit geziene opwindning en verwachting [...] namen bisschoppen en vooral priesters allerlei al dan niet gelukkige initiatieven, waarmee zij vooruitliepen op de wijzigingen waartoe Rome volgens hen binnenkort zou besluiten » (Chiron p. 102). Het Vaticaan deed niets om de chaos een halt toe te roepen. De “geest van het Concilie”, waarnaar de moderne beeldenstormers te pas en te onpas verwezen, blies trouwens elke kritische of waarschuwende stem weg.

Joannes XXIII stierf op 3 juni 1963. Zijn opvolger, Paulus VI (kardinaal Montini), opende eind september de tweede zitting van het Concilie. Bugnini kon gerust zijn: hij wist dat de nieuwe paus vastbesloten was om de liturgiehervorming door te drukken. De constitutie werd dan ook effectief afgekondigd na de finale stemming op 4 december. Met voldoening stelde Bugnini vast « dat er in wezen niets veranderd was » tussen “zijn” voorbereidend schema en de definitieve tekst.

Twee termen duiken voortdurend op in de con-

Bugnini, die in ongenade was gevallen vlak voor het Concilie begon, kon als “peritus” (expert) de zittingen wel volgen vanaf de tribunes.

stitutie : *bevordering* en *vernieuwing*. Dat de liturgie “bevorderd” wordt, daar kan niemand iets op tegen hebben ; met die term werden de behoudsgezinden gesust. Maar het woord “vernieuwing” is wat anders : het geeft groen licht aan alle progressisten die iets van eigen vinding willen uitproberen « in naam van het Concilie ».

De constitutie volgt altijd hetzelfde stramien : eerst een algemeen principe om de traditionalisten te paaien, dan de uitzondering om de nieuwlichters vrij spel te geven. Hoofdstuk 22 : « 1. De regeling van de heilige liturgie hangt uitsluitend af van het gezag in de Kerk, welk gezag berust bij de Apostolische Stoel. 2. Krachtens door het recht verleende volmacht komt de regeling van de liturgie binnen vastgestelde grenzen **ook** toe aan de territoriale bisschoppenconferenties enz. ». Hoofdstuk 36 : « 1. Het gebruik van de Latijnse taal moet in de Latijnse ritus bewaard blijven. 2. **Maar** omdat het gebruik van de landstaal dikwijls zeer nuttig kan zijn voor het volk, moet er een ruimere plaats aan kunnen worden gegeven enz. »

HET CONSILIUM OF DE CURIE ?

Het kwam er nu op aan de hervorming in de praktijk te brengen. Daartoe werd door Paulus VI in januari 1964 een *Consilium ad exsequendam Constitutionem de Sacra Liturgia* (“Raad voor de uitvoering van de constitutie over de gewijde liturgie”) opgericht... met pater Bugnini als secretaris.

Curiekardinaal Larraona van de Congregatie voor de riten ging ervan uit dat het *Consilium*, overeenkomstig zijn benaming, een raadgevend orgaan was en dat hij zelf als hoofd van de Congregatie de beslissingen zou nemen. Maar kardinaal Lercaro, de aartsbisschop van Bologna, die helemaal op de lijn van de paus zat en een zwaargewicht was binnen het *Consilium*, zag dat anders : « *Ik zou willen dat de Raad, die een post-conciliair orgaan is, volledig autonoom is* » (brief aan kanunnik Martimort, 27 feb. 1964).

Paulus VI hakte de knoop door in het nadeel van de Curie : **hij onttrok het Consilium aan de Congregatie voor de riten**. Larraona was wel lid, maar Lercaro werd tot voorzitter aangesteld en Bugnini bleef secretaris. « *Het eventuele beroep tegen de beslissingen [sic] van het Consilium en de oplossing van bijzonder delicate, ernstige of volledig nieuwe kwesties moeten overgemaakt worden aan de H. Vader* », bepaalde de paus (29 februari 1964). De nieuwe Raad kwam dus onder het rechtstreeks gezag van de Opperherder. De Curie, het door alle progressisten gehate centraal bestuur van de Kerk, stond buitenspel.

Eens te meer zou Bugnini de drijvende kracht achter de activiteiten van het oppermachtige Consilium zijn. Hij organiseerde en coördineerde het werk van de verschillende subgroepen. Het belangrijkste was echter dat hij rechtstreeks toegang had tot de paus. De pater lazarist schreef daarover : « *Hoeveel*

avondlijke uren heb ik met hem doorgebracht, terwijl we samen de talrijke en vaak volumineuze dossiers bestudeerden die zich op zijn bureau opstapelden ! » Hun nauwe samenwerking ging jaren aan een stuk door.

TWEE INSTRUCTIES OVER DE HERVORMING

Een jaar na de afkondiging van de constitutie over de liturgie waren er nog altijd geen richtlijnen voor de “vernieuwing” van de mis, terwijl onder-tussen in de kerken over de hele wereld duchtig geëxperimenteerd werd zonder dat het gezag ingreep – of wou ingrijpen. Op 7 maart 1965 werd dan eindelijk een instructie van kracht waarin groen licht werd gegeven voor een aantal wijzigingen zoals de invoering van de voorbeden en het gezamenlijk bidden van het Onzevader in de volkstaal. Hoewel de conciliaire constitutie er met geen woord over gerept had, werd in art. 91 van deze instructie toelating gegeven voor « de plaatsing van het hoofdaltaar los van de muur, zodat men er gemakkelijk omheen kan gaan en kan celebreren in de richting van het volk ».

In een artikel in de *Osservatore romano* (29 januari 1965) lichtte Bugnini zelf de wijzigingen toe. Hij merkte op dat de *Ordo Missae* volgens hem niet wezenlijk veranderd was : het was slechts een « *aanpassing* » waarbij een duidelijker onderscheid werd gemaakt tussen “de liturgie van het woord” en “de liturgie van de eucharistie” en de « *vrome, actieve en bewuste deelname van de gelovigen* » centraal stond.

In werkelijkheid ging het om een eerste stap in een radicale omwenteling, die de katholieke gelovigen zozeer zou schokken dat Paulus VI het noodzakelijk vond om zelf de verantwoordelijkheid ervoor in het openbaar op te nemen. Op 7 maart droeg hij de mis op in de kerk van Ognissanti in Rome. Voor de eerste keer verliep die mis – op de canon na – volledig in het Italiaans en met het gezicht naar het volk. Enkele uren later had de paus het tijdens het Angelus over « *het offer van het Latijn en van eeuwenoude tradities* » dat de Kerk bracht « *om haar gebed begrijpelijk te maken* » voor het volk. Kardinaal Lercaro van zijn kant betreurde de negatieve reacties van het kerkvolk op de hervorming en weet die aan « *leerstellige onwetendheid en “routine”* ».

Op het terrein had men ondertussen niet gewacht op het pauselijke voorbeeld en was zonder pardon *tabula rasa* gemaakt met het Latijn en het gregoriaans. Veel erger nog was dat bepaalde theologen en geestelijken openlijk de leer van de transsubstantiatie afvielen en de “eucharistieviering” een heel andere invulling begonnen te geven. Het gevaar van een geleidelijke protestantisering was niet denkbeeldig.

Abbé de Nantes analyseerde zeer scherp wat er aan de hand was : « In het hart van de post-conciliaire Kerk was een nieuwe “lex credendi” binnen-

gesloten. De nieuwe godsdienst had nood aan riten en woorden die de bijhorende "lex orandi" zouden worden. [...] **Onder het mom van het veranderen van de vormen van het gebed wou men eigenlijk de leer veranderen** » (CRC nr. 101, jan. 1976).

De paus betreurde « de afwijkingen van de norm » en de « tendens tot desacralisering » (19 april 1967), maar sanctioneerde niemand. Toen in mei de tweede instructie over de hervorming gepubliceerd werd, bleek daarin de toelating te staan om de canon luidop en in de volkstaal te lezen. Verder werd het aantal kniebuigingen en kruistekens van de priester sterk teruggeschoefd. Bugnini schreef in de Vaticaanse krant opnieuw een toelichting, waarin onder meer stond : « *De viering in de volkstaal en gericht naar de gelovigen doet bepaalde gebaren overkomen als anachronistisch of overbodig. [...] Dat wekt alleen maar onbegrip en doet de mensen afhaken.* » Het moest blijkbaar allemaal sneller en efficiënter...

DE « NIEUWE MIS » VAN PAULUS VI

Wat al de hele tijd in de lucht hing, kwam in april 1965 op de tafel van het Consilium : het voorstel om de Romeinse canon van de mis te veranderen. Een zeer grote meerderheid van de leden schrok er echter voor terug om te raken aan zo'n « eerbiedwaardig document », gaf Bugnini zelf toe. De paus vond een uitweg : de Raad mocht de Romeinse canon niet wijzigen, maar moest zelf twee of drie alternatieve canons (eucharistische gebeden) uitschrijven « *die in bijzondere omstandigheden zouden gebruikt worden* ». Een aparte subcommissie kreeg 24 uur de tijd om de klus te klaren !

In oktober 1967 werd de nieuwe mis, die nu volledig op punt stond, voorgesteld aan de ongeveer 180 kardinalen en bisschoppen die in synode bijeenkwamen in het Vaticaan. Het was Bugnini die de *Novus Ordo* als eerste opdroeg in de Sixtijnse kapel, om de verzamelde prelaten een indruk te geven van het werkstuk dat onder zijn leiding tot stand gekomen was. Tijdens de debatten achteraf was er zowel sprake van lof als van kritiek. De Engelstalige bisschoppen bv. beschuldigden het Consilium van intellectualisme en gebrek aan pastorale gevoeligheid ; de kardinaal-staatssecretaris vroeg om eindelijk te stoppen met de verbouwing van de mis « *om geen verwarring te zaaien bij de gelovigen* ».

Op 25 oktober liet Paulus VI de synode stemmen. Anders dan hijzelf en Bugnini allicht gehoopt hadden, kwam er op de meeste vragen geen goedkeuring (*placet*) door een tweederdemeerderheid. Op de cruciale vraag of de synodevaders de algemene structuur van de nieuwe mis goedkeurden, luidde het verdict : 71 *placet*, 43 *non placet*, 62 *placet juxta modum* (enkel goedkeuring mits aanpassingen) en 4 onthoudingen. De pater lazarist moest zijn nederlaag toegeven : « *De stemming van de synode op dit punt was in zekere zin een stemming tegen het Consilium.* »

Het gevolg was dat de paus kardinaal Lercaro afdankte als voorzitter van de Raad... en tegelijkertijd aan kardinaal Larraona vroeg om op te stappen als hoofd van de Congregatie voor de riten. De Opperherder ontving Bugnini in audiëntie en zei hem : « *Nu bent u er alleen nog. Ik raad u veel geduld en veel voorzichtigheid aan. En ik bevestig opnieuw al mijn vertrouwen in u.* » Waarop de pater antwoordde : « *Heilige Vader, de hervorming zal voortgaan zolang Uwe Heiligheid het vertrouwen in mij behoudt. Wanneer u er niet meer zal zijn, zal de hervorming stilvallen.* »

EREDIENST VAN GOD OF VAN DE MENS ?

Het Consilium kreeg van de paus de opdracht om opnieuw te sleutelen aan de *Novus Ordo*. Onder tussen gaf kardinaal Gut, de nieuwe prefect van de Congregatie voor de riten én voorzitter van de Raad, bij decreet de toelating om de drie nieuwe eucharistische gebeden te gebruiken en acht nieuwe pefaties. « Nog maar eens werd de traditionele misritus op belangrijke punten gewijzigd alvorens de nieuwe ritus afgewerkt en afgekondigd was » (Chiron p. 154).

Het herwerkte nieuwe misritueel werd enkel nog voorgelegd aan veertien Curiekardinalen ; slechts de helft van hen had nog opmerkingen, waarmee rekening werd gehouden. De tactiek om stapsgewijs te werken en zo de ingrijpende hervorming mondjesmaat te realiseren, had duidelijk vruchten afgeworpen. Paulus VI gaf zijn schriftelijke goedkeuring en op 3 april 1969 werd de apostolische constitutie *Missale Romanum* afgekondigd.

Bij de "Mis van Paulus VI" hoorde ook een *Institutio generalis* of algemene presentatie waarin de hervorming werd gekaderd, maar die was aan geen enkele kardinaal voorgelegd en zelfs niet aan de Congregatie voor de geloofsleer. Ze omschreef de mis als « het zondagse Avondmaal » waarop « het volk van God samenkomt onder de leiding van de priester om de gedachtenis van de Heer te vieren ». Protestantser kon haast niet !

Het graf van Mgr. Bugnini :

« Ik heb de liturgie gekoesterd en bemind » en daaronder, in het Italiaans : « Ik was een dienaar van de Kerk ».

« Op een mooie dag », zou abbé de Nantes later schrijven, « heeft de liturgie opgehouden met de mensen te willen heiligen, een inspanning die men afdeed als ijdel, voorbijgestreefd en hopeloos. Zij begon zich aan te passen aan de mensen om hen meer te behagen, om hen te amuseren en te bevrijden. **Het werd de liturgie van een menselijke gemeenschap die haar eigen glorie vierde** » (CRC nr. 101).

De kardinalen Ottaviani en Bacci, die geen officiële functie meer vervulden, hadden de moed om te protesteren. In een brief van 3 september 1969 schreven zij aan de paus : « De nieuwe *Ordo Missae* verwijderd zich op een indrukwekkende manier, in zijn geheel zowel als in de details, van de katholieke theologie van de H. Mis. » Daarom vroegen zij de intrekking van de nieuwe ritus. Niet Jean Madiran van *Itinéraires*, zoals Chiron ten onrechte schrijft (p. 164), maar abbé de Nantes was de eerste die het schrijven van beide kardinalen publiceerde, in *LA CONTRE-RÉFORME CATHOLIQUE AU VINGTIÈME SIÈCLE* van oktober 1969. De tekst sloeg in als een bom.

In zeven haasten moesten kardinaal Gut en Bugnini proberen om de schade te herstellen. Zij voegden aan de *Institutio generalis* een inleiding toe waarin de katholieke doctrine over de mis als verzoeningsoffer in herinnering werd gebracht (met verschillende verwijzingen naar het door de nieuwlichters zo verfoeide Concilie van Trente !). In de tekst zelf werd « het zondagse Avondmaal » nu « de mis of het Avondmaal van de Heer ». Daarop besloot Paulus VI, ondanks de toenemende oppositie ook van vooraanstaande leken, niet langer te dralen en de nieuwe *Ordo* simpelweg verplicht te maken, langs de omweg van de bisschoppenconferenties die de datum van het *point of no return* moesten bepalen. De mis van Sint-Pius V, de eeuwenoude ritus van de katholieke Kerk en de uitdrukking van een godsdienst die niet meer paste in het *aggiornamento* van Vaticanum II, werd zo in de ban gedaan.

VAN HET CAPITOOL NAAR DE TARPEÏSCHE ROTS

Pater Bugnini ontving van Paulus VI grote erkenning voor zijn trouwe diensten : op 13 februari 1972 werd hij in de Sint-Pietersbasiliek door de paus zelf tot bisschop gewijd. Hij bevond zich toen op het hoogtepunt van zijn macht en invloed.

Maar drie jaar later keerde het tij. Toen hij in juli 1975 net terug was van een vakantie in een kuuroord, kreeg Bugnini een telefoontje van Mgr. Benelli, substituut van het staatssecretariaat, die hem dringend wou spreken. Nietsvermoedend begaf de prelaat zich naar het Vaticaan, waar Benelli hem een reeds door de staatssecretaris ondertekende brief toonde : Bugnini werd benoemd tot nuntius in Uruguay. Zijn mond viel open : « *Liquideert u zo een werk van zoveel jaren ? Wilt u mij wegsturen om daar te sterven ?* » – « *Neen, maar het is beter voor u dat u naar ginder gaat, ver weg, zodat men u niet meer ziet.* »

Bugnini weigerde zijn benoeming, maar moest in elk geval zijn koffers pakken en het Vaticaan verlaten. Hij schreef verschillende keren naar Paulus VI, maar kreeg nooit antwoord. Het enige wat de paus deed, was hem op een dag bij zich roepen om hem een afscheidscadeau te overhandigen, een facsimile van een kostbaar manuscript. Ze wisselden weinig woorden uit. « *Ik was te zeer aangeslagen en hij nog meer dan ik* », lezen we in Bugnini's memoires.

Wat was er gebeurd ? De pater had heel zijn carrière lang veel tegenstanders gehad, die aanstoot namen aan zijn grote invloed op de paus en zijn almacht als secretaris van het Consilium. Maar de verklaring van Bugnini dat het om « *hofintriges* » ging, volstaat niet. Verschillende prelaten van de Curie verweten de almachtige *monsignore* zijn haast fanatieke ijver voor een liturgiehervorming die uiteindelijk, en helemaal anders dan de paus en zijn rechterhand verwacht hadden, de gelovigen de Kerk de rug deed toekeren.

In die tijd circuleerden er ook geruchten dat Annibale Bugnini een vrijmetselaar was. Er zou een document gevonden zijn dat zijn lidmaatschap van de loge onomstotelijk bewees. De pers smeerde de beschuldiging breed uit, maar Bugnini zelf heeft altijd zijn onschuld volgehouden. Mgr. Lefebvre, de stichter van Ecône, gebruikte de aanklacht om zijn radicale afwijzing van de *Novus Ordo* kracht bij te zetten.

Uiteindelijk ging Bugnini niet naar Uruguay, maar werd hij benoemd tot apostolisch nuntius in Iran. Hij keerde om gezondheidsredenen terug naar Rome om er een chirurgische ingreep te ondergaan en overleed in de kliniek op 3 juli 1982.

* * *

Wij besluiten met de conclusie van abbé de Nantes in het reeds geciteerde nr. 101 van de CRC :

« Omdat men de preconciliaire liturgische beweging gekoppeld heeft aan de ketterij, is de godsdienst ineengestort met de conciliaire hervorming van de mis. **Uit het beste is het slechtste voortgekomen.** De mislukking van een hervorming waarnaar zo vurig verlangd werd, het verraad van een zo veelbelovende beweging vervullen ons met bitterheid en gerechtvaardigde woede. Is het dan een hersenschim te willen dat de liturgische vernieuwing niet noodgedwongen het vehikel van lutheranisme en humanisme is en het voorwendsel voor anarchie ? Neen, het is geen hersenschim ! De mislukking is het gevolg van het verraad van één persoon : alles is teloorgegaan door de fout van Paulus VI, die de Kerk heeft opengesteld voor de ketters en het heilgdom uitleverde aan de goddelozen.

« Maar wij blijven hopen op de realiteit van de toekomst : de wijze en vrome, stevige en stoutmoedige hand van een heilige paus die de steun heeft van een groot concilie » om alles te vernieuwen in Christus !

redactie KCR

COMMENTAAR OP HET EVANGELIE VAN SINT-JAN

13. « HIJ MOET STERVEN »

In het vorige hoofdstuk zagen we Jezus het grote mirakel van de opwekking van Lazarus verrichten.

^{11, 45} *Velen van de Joden die naar Maria waren gekomen en gezien hadden wat Jezus gedaan had, geloofden daarom in Hem. Men moet zien om te geloven. Wanneer men gezien heeft dat Lazarus, die dood en begraven was en van wie het lichaam al in staat van ontbinding verkeerde, uit zijn graf kwam, hoe zou men Jezus dan niet geloven als Hij beweert over de macht te beschikken om het vlees te doen verrijzen voor het eeuwige leven ?*

⁴⁶⁻⁴⁸ *Maar sommigen van hen liepen naar de Farizeeën en deelden hun mee wat Jezus gedaan had. Toen riepen de hogepriesters en Farizeeën de Hoge Raad bijeen. Sint-Jan beschikt over inlichtingen : hij weet dat tot de dood van Jezus besloten is tijdens een geheime vergadering van het Sanhedrin. Ze zeiden : "Wat doen we ? Want die man doet veel wonderen." Tevoren vroegen ze om tekenen (2, 18 ; 4, 48 ; 6, 30). Nu stellen ze zelf tekenen vast, maar dat leidt bij hen enkel tot verharding : "Als we Hem zo laten begaan, zullen ze allemaal in Hem geloven..."* Laten we die bekentenis goed onthouden : het is

een getuigenis ten gunste van het volk van Jeruzalem, dat zich uit eigen beweging bij Jezus aansluit.

⁴⁸ *"... en dan zullen de Romeinen komen en ons land en volk verdelgen."* Een hypocriete bekommernis ! Alsof Jezus zich presenteert als een onruststoker, een wereldlijke messias die dreigt de Romeinse orde in het gedrang te brengen. Het is het tegenovergestelde dat waar is : niet alleen deed Jezus de aanbeveling om belasting aan de keizer te betalen, maar hij at ook met de tollenaars (die in dienst waren van de Romeinse fiscus) en onderhield betrekkingen met de honderdmannen. Voor de leden van het Sanhedrin was het veeleer zorgwekkend te zien hoe heel hun entourage, de Joden uit de arme Esseense wijk, de pelgrims van de diaspora en zelfs

Romeinse en Syrische soldaten die in Tempeldienst waren, steeds minder ijver aan de dag legden voor de Wet van Mozes en overliepen naar het Evangelie van de Galileeër. Hun verafschuwde sekte kwam in de verdrinking !

⁴⁹⁻⁵⁰ *Maar één van hen, Kajafas, die dat jaar de hogepriester was, sprak tot hen : "Weet gij geen uitkomst ? Beseft gij dan niet dat het goed voor u is dat één mens sterft voor het heil van het volk, en niet het hele volk ten gronde gaat ?"* De redenering van

Kajafas is duidelijk : Jezus zegt dat Hij de Zoon van God is, dus moet Hij sterven. Omwille van zijn buitengewone mirakels, zijn smetteloos leven, het enthousiasme dat zich van heel Jeruzalem meester maakt ten gunste van Hem, moeten wij Hem ter dood veroordelen in naam van onze Wet en op die manier terug de eenheid van ons volk achter onze personen bewerken. Als we Hem laten doen, zal ons volk uiteenvallen en zal ons gezag in vraag gesteld worden. Sadduceeën of Farizeeën, wij zullen allemaal weggeveegd worden. We moeten die bedrieger doden. Zijn bloed zal het fundament zijn voor de hernieuwing van ons gezag over het volk van Jeruzalem en in heel de diaspora.

JEZUS LEERT ZIJN APOSTELN HET ONZE VADER.
Schilderij door James Tissot (ca. 1886).

Ze zullen Hem in de gaten houden en voortdurend volgen. Op een dag zullen ze zich van Hem meester maken dankzij de diensten van een of andere betaalde verrader. Dan zullen ze een groot openbaar proces organiseren, waarin Hij tegenover heel Jeruzalem zal voorgesteld worden als een Godslasteraar die de dood verdient om de eer van Jahweh te wreken. En iedereen die Hem durft volgen zal eveneens de dood verdienen, om dezelfde reden. Zo zal Jeruzalem gezuiverd worden van de nieuwe ketterij die van deze mens een God maakte.

⁵¹⁻⁵² Kajafas kon het niet beter zeggen, bedenkt Sint-Jan. Want door zijn dood zal Jezus zich inderdaad in de ogen van allen "de Redder van de wereld" tonen, met inbegrip van het joodse volk,

zoals Hij het al toevertrouwd heeft aan enkele personen die Hij bijzonder liefgehad heeft, zoals de Samaritaanse vrouw (4, 42). *Dit zei hij [Kajafas] niet uit zichzelf. Maar als hogepriester van dat jaar profeteerde hij dat Jezus sterven zou voor het heil van het volk; en niet voor het volk alleen, maar ook om de verstrooide kinderen Gods bijeen te brengen.*

⁵³⁻⁵⁷ *Van die dag af waren ze vastbesloten Hem te doden. Ze beramen de moord, die voor ons een Godsmoord is, want ze zijn scherpzinnig genoeg om te weten wie Hij werkelijk is, maar willen er niets van begrijpen en er niet van houden... Intussen was het paasfeest van de Joden genaderd en trokken er velen van het platteland nog vóór het paasfeest naar Jeruzalem op, om zich te reinigen. Ze zochten naar Jezus en zeiden in de Tempel onder elkander: "Wat dunkt u? Zou Hij niet op het feest komen?" Maar de opperpriesters en de Farizeeën hadden bevel gegeven het aan te brengen wanneer iemand wist waar Hij was; dan konden ze Hem gevangen nemen.*

Dit paasfeest is dus het derde en laatste van onze Evangelies. De Joden die in contact met de heidenen leven, trekken op naar Jeruzalem om zichzelf te zuiveren van het "vuil" dat ze opgelopen hebben door die promiscuïteit. We zullen zien dat de Joden in hun bezorgdheid voor die zuiverheid zullen vermijden om binnen te gaan in het Romeinse pretorium om zich niet te verontreinigen en het Pascha te kunnen eten (Jo 18, 28).

^{12, 1-3} *Zes dagen voor Pasen kwam Jezus – die zich teruggetrokken had in de stad Efrem, dicht bij de woestijn (Jo 11, 54) – te Bethanië, waar Lazarus woonde die Jezus uit de doden had opgewekt. Men richtte daar een maaltijd voor Hem aan. Martha bediende en Lazarus was een van zijn disgenoten. Toen nam Maria een pond onvervalste, kostbare nardusbalsem, zalfde de voeten van Jezus en droogde ze met de haren af. Zij herneemt dus het gebaar dat ze voordien in het huis van Simon de Farizeër gesteld had, als uiting van dank voor haar bekering (Lc 7, 36-50). Maria Magdalena is de welbeminde, de uitverkorene; zij verpersoonlijkt de mystieke Bruid, de zondige mensheid die door haar Redder ontruikt is aan de prostitutie. Misschien heeft zij iets opgevangen over de moordplannen van het Sanhedrin. Zij heeft begrepen dat het Uur van het offer nabij is en dat het voor haar een religieuze plicht is om op die manier de meest verheven en goddelijke Herder te eren.*

⁴⁻⁸ *Toen zei Judas Iskarioth, een van zijn leerlingen, die Hem verraden zou: "Waarom die balsem niet voor driehonderd tienlingen verkocht en ze*

aan de armen gegeven?" Dit zei hij niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was. Daar hij de beurs droeg, stal hij weg wat daarin kwam. Maar Jezus sprak: "Laat haar begaan, zij heeft hem moeten bewaren voor de dag mijner begrafenis. Want de armen behoudt gij altijd, Mij echter niet."

Jezus gaat akkoord, uit liefde, met de eredienst die Maria Hem bewijst, zoals Hij akkoord ging met de wil van zijn Moeder op de bruiloft in Kana. De twee taferelen vertonen een sterk parallellisme. In Kana kon iedereen proeven van de nieuwe wijn die Jezus geschapen had uit het water in de reinigingskruiken; in Bethanië ruikt iedereen de geur van de balsem in het huis op de dagen van de reiniging van de Joden, op initiatief van een andere Maria, personificatie van de Kerk. In Kana had de organisator van het feest aan de bruidegom het verwijt gemaakt dat hij eerst de middelmatige wijn had voorgezet en de goede voor het einde had bewaard, in een bui van onnodige vrijgevigheid; in Bethanië is het Judas die protesteert, maar Jezus legt hem het zwijgen op en openbaart een nieuw mysterie: de balsem is de voorafbeelding van de "verheerlijking" die uit zijn Graf moet ontspringen, de "goede geur van Christus" die weldra de wereld zal veroveren.

⁹⁻¹¹ *Toen men vernam dat Hij zich daar bevond, kwam een talrijke menigte Joden daarheen, niet enkel om Jezus te zien, maar ook Lazarus, die Hij uit de doden had opgewekt. Het nieuws van de verrijzenis van Lazarus verspreidt zich onder de talloze bedevaarders naarmate zij Jeruzalem binnentrekken. Er komt een volksbeweging van de grond, die alles dreigt mee te sleuren in een onweerstaanbare geestdrift ten gunste van Jezus. Paniek maakt zich meester van de religieuze autoriteiten, die de kluts kwijt raken: De opperpriesters besloten ook Lazarus te doden, omdat veel Joden om hem afvielen en in Jezus geloofden. Lazarus vermoorden? Maar Jezus zal hem dan opnieuw tot leven wekken! Er ligt iets bespottelijks in die beslissing van een totaal voorbijgestreefde hiërarchie, die strijdt tegen de Almachtige, tegen Jezus die als een meester de gebeurtenissen beheerst.*

Hoe dan ook, de Joden verlaten massaal het kamp van de tegenstanders van Jezus. Ze gehoorzamen niet meer aan hun leiders, maar stellen hun hoop in Jezus. Voor de leden van het Sanhedrin dreigt de nederlaag, maar toch blijven ze in de schaduw verder hun complot beramen.

*abbé Georges de Nantes
februari 1998*

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle.*

Stichter: † Abbé Georges de Nantes.

Hoofdredacteur: Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever: A. Van der Schraelen, Driesheide 45, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen- en buitenland: € 15. Steunabonnement: vanaf € 20.

Rekening 000-3302057-80. IBAN: BE47 000 3302057 80. BIC: BPOTBEB1.

Internet: <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail: hij.is.verrezen@gmail.com